

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 petič 2 D, do 100 vrt 2 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicji beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poština plačana v gotovini.

Ljubljansko občinsko gospodarstvo

Na inicijativo glavnega urednika „Naprepa“, gosp. Bernota, se je vršil ta teden sestanek pripadnikov onih strank, ki so tvorile večinski blok v razpuščenem mestnem svetu ljubljanskega. Sestanek naj bi omogočil obnovo vitev tega bloka, a je končal z medsebojnimi očitki in napadi in seveda ni rodil željenega uspeha. Baje se bo prihodnji teden ponovil.

Povodom tega sestanka je izšel nekak proglas, v katerem se napada gospodarstvo sedanjega gerentskega sveta, češ milijoni se trošijo za luksuzno urejene ceste, na drugi strani pa se množijo šotori deložancev na mestnih trgih in ulicah. Alkoholizem, prostitucija, prepriji in zločini se širijo baje epidemično.

Verjetno je, da je ta razglas sestavljen bil voditelj omenjenega sestanka. Mi ga smatramo za resnega človeka, zato se nam ne zdi pravilno, da alkoholizem, brezposelnost in zločine spravljamo v zvezo z gospodarstvom gerentskega sveta, kar vse kakor diši po demagogiji. Vsakdo ima pravico kritizirati delo gerentskega sveta, toda ako hoče veljati za resnega politika, mora pač to storiti objektivno in strokovnjako.

Dejstvo je, da je sedanji gerentski svet napravil naravnost ogromno delo za razvoj Ljubljane. Nekdanja Ljubljana dolga vas se z urnim tempom spreminja v moderno mesto, ki bo po nos vsakega Slovenca. In ravno tisti krogi, ki vedno in povsod toliko govorijo o Slovenstvu in le o Slovenstvu, imajo najmanj razloga zabavljati nad tem, da se nekdanje blatne in prašne ulice našega mesta tlakujejo na modern način. Ljubljana naj bo dostojna reprezentantinja Slovence! Vedeti je pa tudi treba, da je navedena netlakovana ulica najdražja ulica za občinske finance, ker izdatki za nasipanje gramoza, za strganje blata in prahu, za skropljenje, ki mora biti na takih cestah mnogo izdatnejše, daleko presega ono svoto, katere je potrebna za obrestovanje in amortizacijo glavnice, založene v tlakovane ceste. Vsak tlak se izplača v 4 do 5 letih, ne glede na to, da je tlakovana cesta higijenična in prihrani mešanec razum tega tudi na obnavljan in obliki.

Vrh tega ni pozabiti, da se ljubljanske ceste tlakujejo sedaj v prvi vrsti iz kaldrmine, iz katere je sedanji gerentski svet prejel že težke milijone. Znano je, da se kadrimina ne more uporabljati v druge namene, kakor samo za tlakovanje cest. To je zakon in preko zakona se ne more iti. Naravnost smešno bi bilo, ako bi gerentski svet iz denarja, ki je za to nabran, ne popravljal cest, ampak bi ga pustil zapasti, kakor je to storil bivši občinski svet! Če bi ljubljanci ne bili dolžni gerentskemu svetu nobene druge zasluge, bi mu morali biti hvaležni za ta denar, ki ga je ljubljani rešil.

Kar se tiče brezposelnosti, mora pač vsakdo priznati, da noben občinski svet za pobijanje brezposelnosti ni storil več, kakor sedanji gerentski svet. On sicer ni dajal na slepo brezposelnih podpor, zato pa se je resno trudil, da je brezposelnim preskrbel delo in zaslužek. Še nikdar se ni toliko delalo, gradilo in dalo ljudem zaslužka, kakor pod sedanjim gerentskim svetom. Opozorimo na dela v elektrani, na ogromna dela v klavnici, na velikopotezno gradbeno akcijo in na druga javna dela, katere je začel gerentski svet. Na stotine obrtnikov in preko tisoč delavcev je radi tega našel stalen zaslužek.

Kar se tiče stanovanjskega vprašanja, je treba poudariti, da bi bila ljubljana pred katastrofo, ako bi ne bilo energične akcije gerentskega sveta. Gerentski svet je zgradil, oziroma gradi sam okrog 160 stanovanj, in to mnogo bolj racionalno, kakor se je delalo prej. Vrh tega je organiziral privatno inicijativo, preskrbel zasebnikom cene kredit in cenena stavbišča, ter tako dosegl, da se je zasebna stavbna akcija, ki je bila pod bivšim občinskim svetom že popolnoma zaspala, na novo obudila. Takih stanovanj, ki so se zgradila, oziroma se grade na način, ki običajno najmanj obremenjuje, bo tudi preko sto.

Vse ogromno delo pa, ki ga je gerentski svet izvršil v približno poldrugem letu, je zamišljeno tako racionalno, da ni bilo treba gerentskemu svetu povisati nobenih doklad. Nasprotno, prvič se je v naši državi dogodilo letos v ljubljanski občini, da so se davščine znižale. Znižala se je gosaščina, znižala vodarina, dve davščini, ki najtežje prizadevata rayno najemnika in male

Uspehi angleško-italijanske intervencije

Naša nota Bolgariji je sestavljena v zmernem tonu. — Anglija je intervenirala na prošnjo italijanskega kralja. — Poslanik Rakić odpotuje danes v Sofijo. — Napadi na dr. Ninčiča.

— Beograd, 7. avgusta. Danes zvečer se vrne poslanik Rakić v Sofijo. Iz tega dejstva sklepajo politični krogi, da je bila nota, ki jo izročena bolgarski vladi, definitivno stilizirana na sestanku ministrov, ki se je vršil včeraj proti večeru. Vsekakor bodo eventualne izpremembe tekom današnjega dneva zadevale samo manj važne točke, dočim bo ostala glavna vsebina note taka, kakor je bila redigirana včeraj.

O vsebini note se doznava, da bo zmerna in da bo v tem oziru upoštevala želje in nasvete zapadnih velešil, ki so odsvetovala komplikacije ter izrazile željo po mirni poravnavi. Kljub zmernemu tonu pa bodo nekateri odstavki prilično odločno stilizirani. Naša vlada bo pred vsem resno opozorila bolgarsko, naj se zaveda polne odgovornosti, ki jo čaka pri prvem bodočem slučaju novega obmejnega konflikta. Uradno je bilo ugotovljeno, da so pri zadnjih prekršajih sodelovali bolgarski državljani, ki odgovarjajo na ta način za vso škodo in zlo, povzročeno našim padlim vojakom in našemu prebivalstvu. Jugoslovenska vlada odklanja vnaprej odgovornost za posledice, ki bodo pri bodočih slučajih zadele Bolgarijo.

Sinoči so politični krogi mnogo komentirali obisk angleškega poslanika pri ministru dr. Ninčiču. Novinarjem je poslanik izjavil, da so politični krogi pripisovali njegovemu obisku preveliko važnost. Glavno je, da je v razmerju napram Bolgarski takorekoč že bila dosežena kritična točka in da se sedaj konflikt radi incidentov razvija v zadovoljivem pravcu.

Rumunska vlada je obvestila zunanje ministrstvo, da popolnoma odobrava nastop naše vlade proti Bolgarski in da je naročila svojemu poslaniku v Sofiji, naj nastopi skupno s poslanikom Rakićem. Sporočilo rumunske vlade so politični krogi zelo simpatično sprejeli.

— Beograd, 7. avgusta. Danes popoldne je bila vsa pozornost političnih krogov in javnosti osredotočena na vsebino in usodo note, ki jo bo naša vlada odposlala Bolgarski.

V ministrskem predsedništvu se je vršil sestanek med zunanjim ministrom dr. Ninčičem, sofijski poslanikom Milanom Rakićem in ministrskim predsednikom Uzunovićem. Na tej konferenci so bile opiljene poslednje stilizacije note, ki bo izročena Bolgarski. V teku konference je prispele v predsedništvo vlade minister dvora Janković, kateremu je bilo izročeno besedilo note.

PARASTOS ZA MINISTROM GJURJIČEM

— Beograd, 7. avgusta. Iz Karlovih Varov je prispela vest, da je bilo odposlano telo pokojnega Marka Gjuričiča v Beograd preko Avstrije in Maribora. Vlada je obveščena, da se je vršil v Karlovih Varih v ruski cerkvi parastos za pokojnikom, ki so mu prisostvovali Nikola Pašić, delegati češkoslovaške vlade, razni dostojanstveniki in jugoslovenska kolonija v Karlovih Varih.

POGAJANJA ZA KONKORDAT

— Rim, 7. avgusta. Semkaj je prispel novi jugoslovenski poslanik pri Vatikanu g. Simić. Za prihodnje dni se pričakuje prihod beograjskega papeževnega nuncija Pellegrinietija. Prisotnost obeh diplomatov tolači italijanski krogi tako, da bo v kratkem zaključen konkordat med Vatikanom in Jugoslavijo.

PROMETNI MINISTER JOVANOVIĆ NA BLEDU

— Beograd, 7. avgusta. Sinoči je zapustil prestolico prometni minister Vasa Jovanović ter odpotoval na Bled, kjer bo poročal kralju o vprašanjih iz svojega resorja, zlasti tudi o ponudbi za zgradbo jadranske železnice.

slaje. Znižala se je cena elektriki in da se pospešuje promet s tujci, v poletnem času tudi hotelski davek.

Kljub temu pa je proračun mestne občine v ravnotežju. Če se tedaj v javnosti na eni strani graja, da vlada ne razpiše občinskih volitev, ki jih žele pač vse res demokratske stranke, se pa mora na drugi strani priznati, da mestna občina ljubljanska ni v sled gerentstva gg. dr. Dinka Puca in njegovih tovarišev utrpela nobene škode; Nasprotno, naše mesto bo tem poštenim in podjetnim gospodom za njih dobro delo vedno hvaležno.

te. Minister Janković je takoj s konference telefonsko obvestil kralja na Bledu. Konferenca zunanjega ministra z ministrskim predsednikom Uzunovićem in poslanikom Rakićem se je zavlekla preko pol dne.

O vsebini note, ki jo izročena Bolgarski, doznava vaš dopisnik z verodostojnega vira, da nota ne bo ultimativnega značaja. Njena ublažena oblika se pripisuje intervenciji angleškega poslanika. Izjava, ki jo je podal poslanik novinarjem in ki jo prinašajo današnji jutranjiki, je vzbudila v vseh političnih krogih in v celokupni javnosti senzacijo. S to izjavo potrjuje angleški poslanik, da je faktično interveniral v imenu angleške vlade, seveda v prilog Bolgarske. Vsebinska note bo kljub blagi formi zelo resna, energična. Poslanik Rakić odpotuje zvečer v Sofijo ter izroči po vsej priliki note naše vlade že jutri popoldne bolgarskemu zunanjemu ministru Burovu.

Prvotno je naša vlada nameravala zahtevati razpust makedonskega komiteja. Tekom razgovorov pa so rumunska, grška in jugoslovenska vlada sklenile, da izročijo zadevo makedonskega komiteja Društvu narodov, naj zahteva od Bolgarske razpust makedonskega komiteja, v slučaju pa, da bi se Bolgarska uprla tej zahtevi, naj bi Društvo narodov poverilo Jugoslaviji mandat, da vpadе s svojo vojsko preko granice na bolgarski teritorij in naj z vojaško silo raznese to za mir na Balkanu tako nevarno organizacijo.

V Narodni skupščini se je vršila konferenca radikalnih poslancev, ki pripadajo Pašičevi skupini. Ta skupina je zelo ostro kritizirala postopanje zunanjega ministra dr. Ninčiča, ki je s svojim cinčanjem in oklevanjem omogočil Bolgarski, da je zaprosila za pravočasno pomoč pri svojih prijateljih in zaveznikih na zapadu. Vsak drugi minister bi bil postopal odločno in z naglimi ukrepi ter na ta način dosegel polno zadoščenje in varstvo od Bolgarske. Ti poslanci so mnenja, da je angleški poslanik interveniral na željo Rima in da je v tem oziru pri angleški vladi interveniral sam italijanski kralj, kojega hčerka Giovanna se bo zaročila z bolgarskim kraljem Borisom.

Dr. Ninčičevi prijatelji odgovarjajo Pašičevcem, da ni kriva naša diplomacija, da so se zakasnilni koraki proti Bolgarski, nego da gre za slučajno istosčasnost raznih okolnosti. Na zunanjo politiko in na diplomatske akcije ni mogoče gledati s partijskimi naočniki, nego z zgodovinskega vidika.

Reševanje lire

Ameriški finančni minister v Rimu.

— Rim, 7. avgusta. Ameriški finančni minister Mellon je obiskal Mussolinija. Italijansko časopisje naglašja, da je Mellonov poset povsem privatnega značaja in da ni v nikaki zvezi s finančno krizo italijanske lire. Popoldne se je Mellon sestal z italijanskim finančnim ministrom Volpijem, radi česar so se pojavila poročila in vesti, ki spravljajo prihod ameriškega finančnega ministra v zvezo z odločilnimi koraki, ki se imajo storiti radi lire. Trenotno pretresajo vodilni finančni krogi nastopne tri rešitve: a) stabilizacija lire na višji bazi kakor je njena današnja kotacija; b) stabilizacija na nižji bazi; c) izmenjava v zlato liro.

Zanimivo je, da pripravljajo ameriški strokovnjaki drugo rešitev. Ameriški finančni priznavajo, da bodi končni cilj zlata lira, sodijo pa, da ni mogoče tega doseči brez prehodne stopnje stabilizacije. Priznava se, da je italijanska vlada poiskovala v Ameriki najeti posojilo za stabilizacijo tečajja, kar pa se je od ameriške strani odsvetovalo, ker bi visoke obresti preprečile vsako korist. Mellonovo posvetovanje je povsem privatnega značaja, razumljivo pa je, da skuša italijanska vlada pred svojimi končnimi sklepi doseči soglasje z vlado v Washingtonu.

TRGOVINSKA POGAJANJA S FRANCIJO

— Pariz, 7. avgusta. Včeraj so se pričela na Quay d'Orsayu trgovinska pogajanja med Francijo in kraljevino SHS. V obojestranskih pozdravnih govorih so bile poudarjene politične in gospodarske vezi, ki so tako dolgo vezale oba naroda in ki bodo postajale čim dalje tesnejše. Nato so predsedniki obeh delegacij določili glavne smernice bodočega dela. Danes sta delegaciji začeli z meritornim delom.

Alarmantne vesti iz Rusije

Trocki in Zinovjev aretirana?

— Beograd, 7. avgusta. Listi javljajo iz Bukarešte, da prinaša rumunsko časopisje te dni alarmantne vesti iz sovjetske Rusije. Po poročilih rumunskih listov je izbruhnila v sovjetski Rusiji državljanska vojna. Nekaterе garnizije so se postavile na stran Trockega in Zinovjeva, ki pa nista utegnili pravočasno organizirati upora. Oba sta bila zato aretirana.

— Pariz, 7. avgusta. Iz Moskve poročajo preko Revala, da so ljudski komisariji razburjeni nad razpoloženjem v rdeči vojski in mornarici, ki je nastalo radi razširjene brošure proti ckektivnemu odboru izpod peresa Zinovjeva. Mornariški oddelki v Kronstadtu so morali odgoditi pot v inozemstvo, v moskovski guberniji pa so bilo izvedene številne aretacije. Komisar Menžinski ima polno moč, da zapre vsakega komunisto.

— Varšava, 7. avgusta. Sovjetska vlada namerava lankoletni proračunski deficit kriti z notranjim posojilom.

Pod vtisom bolgarskega konflikta in volitev

Splošno nezadovoljstvo z noto Bolgariji. — Komitaških vpadov še ne bo konec. — Pojenjanje radikalskega terorja. — Boj na nož med Maksimovićem in Bobićem.

— Beograd, 7. avgusta. Vsa politična javnost stoji pod vtisom konflikta z Bolgarijo, ki je sicer že prešel kritično točko, a še vedno ne izključuje nenadnih presenečenj. Z izidom pravzaprav ni ničelje zadovoljen. Pri vsej obzirnosti, ki jo varujejo politični krogi napram zapadnim velešilam, splošno poudarjajo, da so zastopniki velešil, zlasti angleški poslanik, intervenirali le v interesu Bolgarije. Prvotne zahteve naše vlade so bile za Bolgarijo sicer neprijetne, a bi enkrat za vselej preprečile vpadе makedonskih tolp in s tem odstranile glavno oviro za prijateljsko zblizanje med nami in Bolgarijo. Pod vtisom Anglije in Italije prereditirana nota pa vsebuje le bolj akademski protest, ki po dosedanjih izkušnjah v Sofiji ne bo mnogo zalegal, tako da moramo prav kmalu zopet računati z novimi komitaškimi vpadi.

Iz Južne Srbije ni novih poročil o radikalnih nasiljih. Morda je zalegla znana okoliščina notranjega ministra, ki prepoveduje poseganje političnih oblasti v volilno borbo, še bolj verjetno pa je, da se je vlada ustrašila alarma, ki so ga dvignile opozicijske stranke in na katerega je postalo pozorno že tudi inozemstvo. Vrh tega poteče danes rok za vlaganje kandidatskih list in zato teror zdaj nima več pravega smisla. Pač pa se za računa, da se bo zopet poostil zadnje dni tik pred volitvami. Vsi opozicijski srbijanski poslanci so ali pa

6. Zagrebški zbor

največji in najvažnejšijem vzorcev v celi državi

Od 15. do 23. avgusta

Popust od 50% na železnicah, na vseh vlakih in na parobrodih

Legitimaclje za znižano vožnjo se dobe pri vseh potniških uradih in dnevnih zavodih

2263

Se bodo odpotovali v svoja volilna okrožja, da bodo v zadnjih dneh med svojimi volilci in poskušali preprečiti nove nezakonitosti in nasilstva radikalov.

Afera inž. Bobića še ni rešena, ker ima Bobić v glavnem odboru stranke, ki mora definitivno sklepati o njegovi izključitvi, mnogo več pristavev kakor pa v beograjski krajevni organizaciji. Na včerajšnji seji glavnega odbora je minister Maksimović zastavil ves svoj vpliv, da se Bobićeva izključitev potrdi, naletel pa je na tak odpor, da svoje namere ni mogel izvesti. Po burni debati je glavni odbor odločil zadevo za današnjo sejo.

Listi poročajo, da hoče iti Maksimović do skrajnosti. Tako namerava Bobića odstavi od vodstva občine, čim potrdi glavni odbor njegovo izključitev. Obenem namerava penzionirati ali odpustiti vse državne uradnike, ki kandidirajo na Bobićevi listi ali so jo podpisali kot predlagatelji.

— Beograd, 7. avgusta. Povodom svoje izključitve iz narodno radikalne stranke objavlja inž. Bobić v današnji »Politiki« obširno izjavo, v kateri pojasnjuje svoje postopanje in odklanja izključitev.

Za danes ob 18. je napovedana seja ožjega glavnega odbora narodno radikalne stranke, ki bo razpravljala kot nadrejena instanca o Bobićevi izključitvi. Sinoča seja ožjega odbora je odpadla, ker je bil odsoten Aca Stanojević.

Pripomnimo še, da je bilo društvo zakonito priznано od italijanskih oblasti, dasi seveda ne v obliki, ki jo zahteva novi zakon, ker v tem slučaju ni bil pristojen minister za notranje zadeve, ker se delokrog Zveze razteza na več pokrajin. Toda v tem slučaju bi bil tudi samo minister pristojen, da društvo razpusti, ne pa tržaški prefekt.

Nejasno je tudi vprašanje glede slovenskih učiteljskih društev, kajti ta so samostojna, od oblasti priznana društva in ne samo sekcije, kakor govori odlok, s katerim je bila razpuščena Zveza.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza danes radi sobote ni poslovala. Zagrebška borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirale: Curih 1096.75, Pariz 169.— — 171.—, London 275.70, New York 56.62, Milan 189.— — 191.—, Praga 167.90, Dunaj 801.25.

Curih. (Predborza) Beograd 9.125, Pariz 15.55, London 25.165, New York 517.50, Milan 17.40, Praga 15.3125, Dunaj 73.15. Trst. (Predborza) Beograd 52.20 — 52.60, Pariz 87.35 — 88.—, London 144.45 — 144.85, New York 29.70 — 29.80, Praga 87.80 — 88.20, Curih 573.— — 576.50, Dunaj 419.— — 421.—

»Popolo di Trieste« sorenmlja objavo od-

Tihotapci in ponarejevalci

Zagrebačka afera zavzema vedno večje dimenzije. — Do sedaj zaprtih 30 oseb. — Velikanski zaslužek tihotapcev. — Belovarski ponarejevalci so izdelovali tudi dolarje. — Odkritje ponarejalske delavnice tudi v Zagrebu.

Zagreb, 7. avgusta.

Kakor je bilo že takoj v začetku pričakovati, je zavzela zagrebačka tihotapka afera velike dimenzije. Kolikor je mogla dosedanja preiskava ugotoviti, je bila družba, v kateri se nahajajo številne ugledne osebe in baje celo več višjih uradnih uradnikov, tako dobro organizirana, da so ji le povsem slučajno prišli na sled.

Policiji je bilo že dalje časa znano, da se nahaja nekeje v naši državi središče tihotapcev kokaina. O tem so bile prepričane tudi inozemske oblasti. Zlasti so naši tihotapci delali mnogo preglavic pariški policiji. V Parizu se je uživanje kokaina tako zelo razpaslo, da pomeni že resno nevarnost, vendar pa je policija doslej zmanj iskala ljudi, ki donosajo ta strup v Pariz. Obmejne oblasti so poostrele kontrolo, toda nikjer niso mogli izslediti tihotapcev.

Razumljivo je, da so tudi naše oblasti temu pojavu posvečale vso pozornost. Opazovali so osebe, ki se čisto vozi v inozemstvo, kontrolirali njihovo početje in tako se je s časom vsredotočil sum na par oseb, vendar pa jim ni bilo mogoče ničesar dokazati, deloma, ker so pripadale dobro situiranim slojem, o katerih se pač ni moglo misliti, da se pečajo s tihotapstvom, deloma pa, ker o invalidih, ki so šli v inozemstvo navadno brez večje priljage, in pri katerih je ostala tudi najstrožja preiskava brezuspešna, tudi nihče ni domneval, da bi imeli blago skrito v svojih protezah.

Se je pred par dnevi je prišla policija družbi na sled. Člani družbe so se zbirali v neki gostilni v Vinogradske ulici v Zagrebu. Policija sicer ni imela v rokah nobenih dokazov zoper nje, vendar pa jih je radi splošnega suma prišla in začela zasliševati. Kmalu so se osumilci zapletli v protislovja ter končno izdali vso družbo.

Razen dr. Mrvoša, o katerem smo že včeraj poročali, da je bil glava tihotapke družbe, je bil včeraj aretiran tudi neki zagrebački lekarnar, ki je bil z družbo v zvezi. Kokain je dobavljala tihotapcem nemška kemična tovarna »Merck« v Darmstadtu. Preko meje so spravljali pošiljke skupno s pošilkami državnega farmacevtskega zavoda carine prosto. Kg so plačevali po 10 do 11.000 dinarjev, prodajali pa so ga po 40 do 50.000 dinarjev. Zaslužek je bil torej res lep.

Razpečevanje kokaina v inozemstvu je organiziral dr. Mrvoš. Po izpovedi aretiranih invalidov Alarja, Kralja in Stiličevića se je dr. Mrvoš z njimi osebno peljal v Pariz ter tam izvedel podrobno organizacijo. Glavni pariški zaupnik je bil ruski dijak Egorov, ki je od zagrebaških »kurirjev« blago prevzemal in ga razpečeval dalje. Svoje zaupnike so imeli tudi v Milanu, Genovi in Bernu. Tam so zaposlovali stalne prenašalce blaga, večinoma siromašne dijakke in invalide. Zlasti invalidi so igrali veliko vlogo. »Sprejeti« pa so bili samo taki, ki so imeli večje proste, v katere se je dalo skriti kar po cel kilogram kokaina. Za vsako pot preko meje so ti agencije prejemale nagrado po 20.000 dinarjev in pri nevarnejših ekspedicijah tudi več. Med odjemalci so bili odlični Parižani, največ pa so kupovali ta strup ruski begunci, med njimi mnogo aristokratov.

Prodaja kokaina pa je tudi v Zagrebu zadnji čas zelo naraščala. Kakor je doslej ugotovljeno, je bilo med odjemalci več uglednih zagrebaških dam, ki so postale strastne kokainistke. Vršili so se tajni sestanki kokainistov, na katerih so vzpirjali cele orgije. Preiskava v tem pogledu je še v teku in bo bržčas odkrila senzacionalne stvari.

Pri tej priliki pa je policija odkrila tudi dobro organizirano ponarejevalsko družbo. Prvi aretiranci v tihotapki aferi namreč v začetku sploh niso vedeli,

za kaj gre, in so najprej izdali ponarejevalce, misleč, da je policija zasledila te, še le ko so jih začeli pozneje prijemati tudi radi tihotapstva, so spoznali svojo usodno pomoto, toda bilo je že prepozno. Policija je takoj odposlala detektive v Belovar in okolico, kjer so res našli popolnoma opremljeno delavnico. Poleg tiskarskega stroja in stroja za izdelovanje novcev so našli vse potrebne kemikalije ter celo vrsto negativov za izdelovanje dolarskih bankovcev po 5 in 50 dolarjev. Vso delavnico so naložili na avtomobile ter jo prepečljali v Zagreb. V Belovaru in okolici je bilo v zvezi s to afero aretiranih 20 oseb. Med temi sta tudi dva višja politična uradnika, nadalje stavb. podjetnik Josip Kralj, uradnik direkcije državnih železnic v Zagrebu Božo Stiličević in še več uglednih in premožnih oseb. Kralj je bil že pred leti enkrat kaznovan radi ponarejanja bankovcev. Obdolženci so pri zaslišanju priznali in izdali vse svoje komplice, tako da bodo že v par dneh vsi pod ključem.

Po najnovejših vesteh je zagrebačka policija tudi v Zagrebu odkrila malo delavnico za izdelovanje dvodolarčkov. Ko so Kralju, ki je bil član belovarske ponarejevalske družbe, pri zaslišanju na policiji predložili par falsifikatov, je izjavil, da to niso njegovi izdelki. Pri tej priliki je izjavil, da ga je po njegovem povratku iz kaznilnice, kjer je osedel daljšo kazen radi ponarejanja bankovcev, več ljudi nagovarjalo, naj jim izdela nekaj denarja. Ker je bil v velikih bedi in ni mogel nikjer dobiti službe, se je končno tej zahtevi udal in tako zašel ponovno med falsifikatorje. Med drugim pa je tudi nekemu Tataloviću iz Zagreba dal svoje »recepte«, kako se ponareja kovan denar. Policija je radi tega odredila pri Tataloviću hišno preiskavo in res tudi pri njem našla popolnoma opremljeno delavnico. Tatalović so takoj zaprli, z njim vred pa tudi nekoga Cirka, ki mu je dajal denarna sredstva za ta posel.

Zanimivo je, da so v Belovaru zaprli tudi policijskega nadzornika Juraja Vukasa, ki je bil v zvezi s falsifikatorji. Dokazano je, da je on že dalje časa vedel za njihovo delavnico in od njih celo sprejemal ponarejen denar. Belovarsko falsifikatorsko družbo je financiral zagrebaški zobozdravnik dr. Mrvoš, ki je po izjavi udeležencev izdal samo za priprave krog 18.000 Din.

Doslej je policija v tej aferi zaprla sledeče osebe: dr. Mrvoša, Josipa Kralja, odpuščenega kaznjence iz Lepoglave, Ivana Miheliča, branjara, Ante Alarja, kolporterja, Jovo Vučkovića, pekovskega mojstra, Božo Stiličevića, uradnika železniške direkcije v Zagrebu, Gjuro Miheliča, urarskega pomočnika, vsi iz Zagreba, v Belovaru pa: Samuela Goldbergerja, krojaškega mojstra, Hugo Sehmanna, urarja, Miroslava Solarja, kolarja in Gjuro Vukasa, policijskega nadzornika.

Josip Kralj, po poklicu elektrotehnik, je v policijskih krogih že dobro znan kot falsifikator ter je bil radi tega že trikrat obsojen. Še le pred par meseci je zapustil kaznilnico v Lepoglavi. Božo Stiličević, železniški uradnik, je znan kot propalica in razpisnik. Oženil se je zelo bogato. Ženino doto, ki je znašala 3 in pol milijona dinarjev, je v par letih zapravil. Dogažalo se je, da je na en sam večer potrošil nad 100.000 dinarjev. Ko mu je denar pošel, je šel med falsifikatorje. Ivan Mihelič je imel več hiš in dobro idočo trgovino. Pred dvema letoma je vse prodal ter se udal pijančevanju ter postal tihotapec. Dr. Mrvoš poteka iz ugledne družine. Njegov brat je zdravnik v Osijeku. Vsem se je zdelo čudno, da zahaja Mrvoš v tako družbo. V zadnjem času je bil stalen gost v gostilni Baršič v Vinogradske ulici, kjer so se tihotapci in falsifikatorji shajali. Vse te ljudi je zbral

on okrog sebe, da bi jih po svoje izkoristil. Živel je zelo udobno, vendar pa ne tako razkošno, da bi vzbujal sum.

Preiskava se vrši z vso energijo tudi po drugih mestih. Kolikor je doslej znano, so imeli tihotapci kokaina povsod svoje odjemalce. Falsifikatorska družba je bila več ali manj še le v povojih in se je še le pripravljala, da razvije večjo delavnost. Za sedaj so se vršili samo razni poskusi. Našli so tudi falsifikate avstrijskih šilingov. Srebro in druge kovine, ki so jih potrebovali za ponarejanje dvodolarčkov, je dobavljali urar Sehmanna iz Belovara.

Sport

Avtomobilne tekme na Ljubelju

Ljubljanska sekcija avtokluba priredi jutri, v nedeljo dopoldne ocenjevalno gorsko vožnjo na Ljubelju za avtomobile in motorna kolesa. — 10 km dolga proga se začne pri km 44.4 drž. ceste nad Tržičem in konča vrh Ljubelja pri km 54.4. Začetek starta je ob 10.30.

Za tekmo, ki je prva te vrste v naši državi in bo izredno zanimiva tudi za neavtomobiliste, vlada zato izredno zanimanje. Gotovo je, da si jo bo ogledalo kakor predlansko tekmo nad Vrhniko zopet izredno število prebivalstva iz Ljubljane in tudi iz vse Gorenjske, zlasti ker je posetnikom dovoljena polovična vožnja. Udeležba tekmovalcev bo zelo velika, tekme same radi zanimive in mestoma težavne ter zelo strme proge nad vse napete.

— Obvezno plavanje. Letos je na Norveškem, ki je pravzaprav sama obala in kjer je lani utonilo 340 oseb, uvedeno obvezno plavanje v šolah. Noben otrok ali dijak, ki bi imel še tako dobre uspehe v drugih predmetih, v plavanju pa slabe, ne bo spuščen v višji razred. Istotako je dan vsem uradnikom gotov rok, do katerega se imajo izuriti v plavanju.

— Juniorske tekme za prehodni pokal SK Ilirije. (Službena objava M. O.) Podaljšek nedoigrane tekme II. kola Jadran — Olimp se preloži na 14. ali 15. t. m.; točno se določi čas na seji prihodnjega tedna. — Verificira se tekma II. kola Ilirija — Olimp 7 : 0. — Tekma II. kola Hermes — Jadran se verificira z rezultatom 3 : 0 za Hermes na temelju t. 3. propozicij, ker je Mars nastopil z igračem preko dopustne starostne meje. — V sled odstopa SK Marsa od tekmovalstva za utežno darilo se določi kot protivnika SK Mladiki od sedaj prosta Svoboda (Moste). — Igralni čas tekem za utežno darilo se določi z 2 x 30 min. — V nedeljo 8. t. m. dopoldne se vršita dve tekmi, in sicer ob 9. Reka — Panonija ter ob 10. Mladika : Svoboda. Obe na igrišču Ilirije. — Službena objava M. O.

— SK Ilirije nogometna sekcija. Danes, v soboto, ob 18.30 sestanek juniorskega moštva v garderobi radi jutrišnje tekme v Domžalah. Točno in ob vsakem vremenu! Odhod kombiniranega moštva v Maribor jutri, v nedeljo ob 7.30. — Juniorji odhajajo v Domžale ob 14. z gorenjskega kolodvora. — Načelnik.

A. S. K. Primorje, kolesarska sekcija, vabi vse svoje člane na skupen izlet k avtomotodirkam na Ljubelju. Zbirališče točno ob 5.30 pred kavarno »Evropa«, odhod točno ob 6.

— Vsi kolesarji, vključeni v klubih kolesarskega podsaveza za Slovenijo, ki bodo prisostvovali dirkam na Ljubelju, se imajo

javit pred startom istotam pri podsaveznem vodji Francu Brumatu.

— Kolesarsko in motociklistično društvo »Sava« v Ljubljani priredi v nedeljo 15. t. m. izlet v Vevče. Zbirališče dopoldne ob pol 2. na Sv. Jakoba trgu. Obenem priredi cestno dirko. Start v Mostah, cilj v Vevčah pri gostilni »Kuhar«. Dirko prirediti na isti progi tudi kolesarski društvi »Zora« iz St. Vida in »Zarja« iz Zgornjega Kašlja.

— Nogometni turnir »Slavije«. Danes in jutri se vrši na igrišču Ilirije nogometni turnir S. K. Slavije povodom klubove petletnice. Pričetek oba dni ob 16. Danes nastopita v prvi tekmi Slavija — Slovan, v drugi Hermes — Jadran, jutri v prvi tekmi promagana in v drugi zmagovalca današnjih tekem. Nadalje se vrši v nedeljo ob 10. v šolski telovadnici v Vodmatu slavnostni občni zbor. Kot zaključek se vrši jutri dopoldne v gostilni Stor velika vrtna veselica, na kateri prejme zmagovalce v turnirju pokal, ostala moštva pa spominke plakete. K vsem prireditvam so vljudno vabljeni vsi Vodmatčani ter ostalo sportu naklonjeno občinstvo.

Tržne cene v Ljubljani

Danes je bil zlasti sadni trg zelo obiskan. Splošne tržne cene življenjskim potrebščinam so naslednje:

Govedina v mesniah po mestu 16—19 D kg, na trgu kg govejega mesa I. 18 Din, II. 15 Din, jezik 18—19, vampi 9—10, pljučka 6 do 8 Din, jetra 18—19, ledice 15—19, možgani 18—19, loj 10—12.50. Teletina I. 20, II. 17. Svinjina I. 25, II. 22, slanina na debelo 20, mast 25, šunka 35, prekajeno meso I. 32, II. 30. Konjsko meso I. 8, II. 6. Klobase krakovske 45 pro kg, hrenovke 35.

Perutnina: mali piščanec 12—15, večji 13—22, kokos 25—35, petelin 30—45, raca 20 do 30, nepitna gos 60—70. Domač zajec manjši 10—12, večji 15—20.

Ribe: karp kg 25—30, ščuka 22—24, postvi 50—60, sulo 50, mrena 20—25. Mleko liter 2.50 do 3, surovo maslo 40, čajno maslo 50—55, bohinski sir 38, sirček 9—10, jajce eno 1.75—2.

Kruh kg belega 6.50, drugega 5.50, rženega 5.50.

Sadje: jabolka I. 10, II. 8, III. 4—6, lukusne hruške 10—12, hruške I. 8, II. 6, III. 4—5, orehi 12, češnje 8—12, suhe češnje 10, borovnice 1.50, maline liter 6.50, 1 kg bruske 16—20, marelice 20—24, grozdje 16. Špecerjsko blago: sladkor kristalni 13.50, v kockah 15.50, olje 20 (namizno), jedilno olje 18, testenine I. 12, II. 10.

Mleviski izdelki: moka 0.625, št. 1 5.75, št. 2 5.50, št. 3 5, otrobi 2.50, koruzna moka 8.50 — 4, ajdova moka I. 9, II. 8, ržena moka 5. Zito: g pšenice 330 — 370, g rži 250—280, ječmen 280—260, nova koruza 240—250, ajda 310—320, fižol ribničan 350, prepeličar 350, grah 400—500.

Kurivo: g premoga 43.50, trda drva 150, mehka drva 75.

Zelenjava in gobe: kg štruncate salate 3—4, ajserica 5—6, endivija 6, zgodnje zelje 3—4, špinata 6 do 7, paradižniki 6—7, kumare 3—4, fižol v stroju 3—5, čebula 2 — 3, novi krompir — 25 do 1.50, repa 2.50.

Dohodki GMD

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela meseca julija 1926 sledeče prispevke I. podružnice:

I. Podružnice: St. Vid — Grobelno 831 Din; Kamnica 213 Din; Sv. Jurij ob j. žel. 162 Din; Radeče pri Zidanem mostu 808 D; Krško, 2 319 Din; Krško, m. 215 Din; Ribnica, m. 651 Din; Gornji Grad 1800 Din; Kostanjevica 145 Din; Litija 800 Din; Velike Lašče 110 Din; Novo mesto, m. 525 Din; Laško 560 Din; Brežice 1420.10 Din; Celje, m. 1675.68 Din; Celje, z 1675.82 Din; Trbovlje, m. 820 Din; St. Pavel pri Preboldu, z 184 Din; Trbovlje, z 530 Din; Šiška, m. 1188 Din; Šiška, z 1259.40 Din; Sava, Javornik, Koroska Bela 1000 Din; skupaj 16.692 Din 15 p.

II. Nabiralniki: V. Vončina, Ljubljana, iz raznih nabiralnikov 152.05 Din.

III. Obrambni sklad: Narodne dame v Konjicah 600 Din.

IV. Razni prispevki: Kleiber in Flor, Buenos Aires (Juž. Amerika) 100 Din; dr. A. Persin, Krško, iz kaz. poravnave 500 Din; rodbina A. Letnarjeva, Ljubljana, mesto cvetja pok. St. Pehinju 100 Din; rodbina F. Benedikova, Ljubljana, v isti namen 100 D; Kolinska tovarna, Ljubljana, od kave 250 D; I. Perdan nasl., Ljubljana, prispevek od čaja; I. Perdan nasl., Ljubljana, prispevek od druž. vžigalic 11.880 Din; skupaj 18.980 Din. Vota vseh prispevkov 31.874.20 Din.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Sobota, 7. avgusta 1926; katoličani: Kajetan; pravoslavni: 25. julija; Usp. Sv. Ane; muslimani: 27. moharema 1345; židje: 27. aba 5686.

Jutri: nedelja, 8. avgusta 1926; katoličani: Godešlav; pravoslavni: 26. julija; Paraskava; muslimani: 28. moharema 1345; židje: 28. aba 5686.

DANASNJE PRIREDITVE.

Kino dvor: »Mornarjeva usoda«. Kino Metica in Ideal zaprta.

Kongres jugoslov. čsl. lig ob 18.30 v Kazini; ob 20.45 skupna večerja v Zvezdi.

Podoficirski zabavni večer v Mestnem domu ob 20.

Nogometne tekme povodom petletnice Slavije ob 16. in 17.45 na igrišču Ilirije.

NEDELJSKE PRIREDITVE.

Nogometne tekme: turnir Slavije ob 16 in 17.45; juniorske pokalne tekme ob 9. in 10., vse na igrišču Ilirije.

Izvenljudbanske prireditve: 20-letnica Sokola v Ribnici, avtomobilske in motociklistične tekme na Ljubelju, otvoritev gozpodarske razstave v Ormožu, Miklošičeva proslava v Ljutomeru, povsod polovična vožnja.

DEZURNE LEKARNE

Danes in jutri: Trnkočzy, Mestni trg; Ramor, Miklošičeva cesta 36.

Ormožna obitno-gosp. razstava v Ormožu

od 8. do 15. avgusta 1926.

(Glej inserat) 5785

O slovenski moderni reviji

„Razgled“

Ilustrirani mesečnik za literaturo, umetnost, film, modo, sport in družabno življenje smo pred leti že imeli v »Vesni« ki je žaličog prenehala izhajati. Zdaj nam Pavel Debevec pošilja iz Prage pestro urevano in lepo opremljeno revijo »Razgled«. Ali bo tudi ta revija morala po poti za »Vesno«?

Druga številka »Razgleda« je znatno napredovala od prve. Oprema, vsebina in tisk so zdaj mnogo boljši. Se en tak skok pa bomo že prav blizu francoskih in nemških »revij za vse« in magazinov.

Načrt za okusno dvobarvno naslovnico stran je izdelal Mirko Subić, ki ima v tej številki tudi portretni lesorez skladatelja L. M. Škerjanca. Revija prinaša pestro vsebino. Teatra je urednik to pot odmeril preveč mesta in tiskarskega škarta ni povsod do kraja ukrotil, sicer pa se je postavljal, da mu je i za opremo i za vsebino čisto. — Cankarjeve pedesetletnice se pietetno spominj z lepo sliko in člankom Cirila Kocavarja. Revija prinaša duhoviti Zupančičev prigodnicni nesorju Danila u pesmi Srečka Kosoveca, Jarca, Fr. Albrehta in v Gspana. Dalje tople poslovilne besede »bratu, ki je šel na pot«. Sr. Kosovel (Gspan). Škrijančeva razmotrivanja o nar instrumentalni glasbi. Jarčevu poročilo o slikarski razstavi Gorup — Jakac (z mnogimi karakterističnimi ilustracijami), arh Husa zanimivi članek o opremi sodobnega stanovanja, sestavek o smernicah mode v letošnjem poletju in troje strani modnih risb, informativni članek o modernem drezbanju, poročilo o premieri Cerkevni kove drame »Greh« v Mariboru in odlomek iz interesantne Sinshheimerjeve razprave o starem in novem gledališču.

Revija je posejana z lepo reproduciranimi fotografijami naših moč (Hubad, Cen sar, Srečko Kosovel, Cvejič, slovenski ženski gledališki naraščaj, tenorist Kovač itd. in naših deklet, ki tekmujejo za nagrado lepote...

Posebno pozornost zasluži posrečen Podrekarjeva karikatura našega šahovskega mojstra dr. Vidmarja.

Vsebinsko zaključuje Pavla Karlna prevod francoskega romana »Ženska in mož cel« (Pierre Louys), ki je v domovini zbog svoje zapletenosti in zanimivih pogledov o špansko življenje in krajino doživel ve stototisoč naklade.

Kakor čujemo, izide tretja številka »Razgleda« prihodnji teden. Mesečnik praš toplo priporočamo!

P. Ripson: 31

„Na pragu smrti“

Kinoroman.

16. POGlavJE.

Soba Zlatega Budhe.

Težko bi bilo reči, ali je zaslužila lady Rourke obsojdo ali pomilovanje. Bila je oni tip svetloolasi lepotic, ki splošno privlačejo moške. Njen soprog je bil bogat možak, dvajset let starejši od nje in ni pazil nanjo z veliko ljubosumnostjo, kar se navadno opaža pri takih zakonih. Nasprotno, puščal ji je nevarno svobodo, misleč, da jo bo vedela ceniti, ne da bi jo zlorabljala.

Njeno prijateljstvo z Lu Chado mu je prvič odprlo oči in spoznal je, kako daleč si je od nje. Njegova soproga, Sir Rourke je dolga leta živel v Indiji in ravno raditega, ker je predobro poznal Indijce, je imel proti njim predsodke, ki jih ni mogel nikoli premagati. Ko ga je bila njegova soproga uvedla v družbo elegantnih Indijcev, katere je bila spoznala pri prijateljih, se ni nikakor mogel naveduštiti zanje. Imel je vtis, ki se ga ni mogel otresti, da je princesa Sorija zbiratelja in zločinska žena in da sta njena uljudnost in prijaznost samo zunanji. Mladci Lu Chada, ki

Chada, ki se je izdal za njenega nečaka, pa se je temu angleškemu aristokratu naravnost gabil. Njegove dolge magnetične oči, njegov sanjavi obraz in večni sladki nasmeh, ki je delal napal ženski, napol vražiji utis, vse to je smatral sir Rourke za nekaj manj vrednega in hinavskega, dočim je to njegovo lepo soprogo naravnost privlačevalo. Sicer je bil mladi Orientalec ravnokar dovršil svoje študije na oxfordski univerzi, toda angleškega značaja se odpravil niš ni navzel. To je bilo že razvidno iz tega, da se je parfimiral.

Ce bi bil sir Rourke vedel o princesi Soriji to, kar je vedel o njej Grant, in o Lu Chado ono, kar je bilo znano nadinspektorju Kerryju, potem gotovo ne bi bil dovolil, da hodi njegova soproga v to orientalsko družbo.

Lady Rourke s svojimi lasmi iz čistega zlata in s svojim izizvajajočim smehom je bila od Lu Chade naravnost nevarno fascinirana. Ta mladič, ki ji je dvoril na poseben orientalski način, ji je silno ugaljal. Zlela si je že dolgo nekaj novega, kako malo, čisto nedolžno pustolovščino in ta prilika se ji je sedaj nudila v tej indijski družbi.

Lu Chada jo je bil večkrat prosil, naj gre z njim in princeso Sorijo pogledat hišo njegovega očeta, razkošno palačo, ki se je nahajala v Kitajskem predmestju in ki je bila prekrasno opremljena v indijskem slozu. Lady

Rourke je Lu Chado to že parkrat obljubila, toda vedno je odlašala, ker se je vendar nekoliko bala.

Onega usodnega dne je večerjala skupaj v klubu z Lu Chado in princso Sorijo. Lu Chada jo je zopet prosil, naj gre po večerji z njim v hišo njegovega očeta, in obenem povabil princeso Sorijo, naj ju spremlja. Kljub temu da, da jo je tudi princesa Sorija nagovarjala, se je Lady Rourke obotavljala.

Pri večerji v klubu so se veselo pogovarjali, nato malo zaplesali in lady Rourke je pokadila cigareto, ki ji jo je bil ponudil Lu Chada. Bila pa je to opijevca cigareta, ena onih, ki jih vtihtapljajo v Anglijo iz Daljnega Vzhoda v malih lesenih škatlicah. Dim te cigarete je tako opojen, da lady Rourke kmalu ni vedela, kaj se vrši okoli nje. Vse je plesalo pred njenimi očmi, znani obrazi so se sklanjali nanjo in zopet izginjali in potem je začela mehki muzikalni glas Lu Chade, ki ji je prijazno govoril in jo miril s sladkimi besedami. Zaprla je oči in plavala v čudni omotici. Zdelo se ji je, kakor da bi jo bil nekdo dvignil in nesel nekam daleč v višave. Dolgo se je borila s to omotico in se ji energično upirala, toda zaman. Slednjič je trdno zaspala.

Ko se je spet zbudila iz svojega omotičnega spanja, se je znašla na divanu. Okoli nje so ležale čudne orientalske barvane blazine. V svojem stra-

huu je široko odprla oči in začudeno pogledala okoli sebe.

Nahajala se je v dolgi, visoki sobi, ki je bila razsvetljena od treh srebrnih svetilk, pritrtjenih na stropu. V sobi je bilo le malo pohištva. Ob stenah so stali razkošni divani, pokriti s perzijskimi preprogami, na katerih so ležale blazine, rmene in krvavordeče barve. Na tleh so bile preproge in kožuhi eksotičnih zveri. V stenuh so se nahajale odprtine in v njih so stale kitajske steklenice z dolgimi vratovi. Stene so bile poslikane z zmaji v zeleni in zlati barvi na črnem ozadju. Zastori so bili iz svetlomodre svile in v nekem kotu sobe se je nahajal na mizici iz črnega laka velik zlat kip Budhe.

Ozračje je bilo prenasičeno z čudnim parfumom. Najbolj jo je pa strahilo to, da je bila soba popolnoma tiha. Z nobene strani se ni čul niti najmanjši šum, niti s ceste, niti iz hiše.

Lady Rourke se je dvignila. V tem trenutku je začutila, da se vse vrti okoli nje. Zaprla je oči in energično obvladala svojo slabost. Spoznala je, da je bilo od nje naravnost blazno, da je hodila v družbo princese Sorije in Lu Chade, ki ju pravzaprav nič ni poznala.

Takoj je razumela, v kakšnem položaju se nahaja. Spomnila se je, da je Lu Chada bil v klubu ponudil ciga-

reto, ki jo je popolnoma omočila. Vse kakor jo je moral s princso Sorijo odnesti v avto in odpeljati v hišo svojega očeta sredi kitajskega predmestja. Kar ji je z nastala v žilah, ko je pomislila, da se nahaja daleč od vsake pomoči, zaprla v hiši moža, v kojega žilal se pretoka kri barbarskih prednikov, k so smatrali ženske za manj vredne ko živo. Spoznala je, da se je dala o svoje strasti predaleč zapeljati in da s sedaj nahaja v strašnem položaju.

»Prokleti goljuf,« je siknila glasno a se ustrašila svojega glasu, ki je ta ko čudno odmeval v tej tuji sobi. Začela je jasno razmišljati. Ogle dala si je najprvo sobo. Stopila je k veliki kemu zastori,

V madžarskem peklu

Srednjeveška inkvizicija v današnji Madžarski. — Strahovita usoda naših političnih ujetnikov. — Pri izmenjavi so nam vrnil iznemogle in polmrtev okostnjake.

Kakor smo že poročali, so bili te dni izmenjani med našo državo in Madžarsko politični zločinci. Iz madžarskih zaporov se je povrnilo 14 naših državljanov. Vsem se je poznalo, da so pretrpeli v madžarskih zaporih nečloveške muke. Mladi ljudje, v cvetu življenja, so postali starci, sključeni, izmognjeni in izmučeni. Vsi, ki so se doslej vračali iz Madžarske in so tam imeli nesrečo, da so prišli v ožje stike z madžarsko justico, so pripovedovali o mukah, ki so jih morali pretrpeti, toda vse se pripovedke so se zdele neretne, ker si danes skoro ni moglo militi, da bi se se kje v kaki evropski državi uveljavljali predpisi cerkvene inkvizicije srednjega stoletja. Politični kaznjenci, ki so se te dni vrnilo direktno iz madžarskih zaporov, pa so pri zaslišanju izpovedali stvari, da se človeku težijo lasje, ko jih čita. Telesno in duševno mučenje, najpopolnejše inkvizicijske pripravke, to so se danes sredstva madžarske justice, s katerimi skušajo od osumljenec izsiliti priznanje.

V beograjski »Politiki« opisuje novinar Vuk Dragović, ki je govoril iz vračajočimi se kaznjenci, muke in plajenje naših ljudi v madžarskih zaporih. Iz njegovega opisa pomembno sledijo podrobnosti, ki najbolj ilustrirajo postopanje madžarske justice. Podnarednik 26. pešadijskega polka Milan Lukić je skupno z redovno armijo na območju Živkovičev in Cedon. Živkem na območju pohoda v noči dne 23. novembra 1921 zadel na našem ozemlju na madžarsko patrolo. Se predno so se naši vojaki prav zavedli, so jih Madžari iz zasede napadli z orožjem, vse tri ranili, nato povežali in prenesli preko meje v svojo stražnico. Roke in noge so jim okovale v železje in jih zaprli v neko vlažno luknjo brez oken. Pončiči so prihajali madžarski vojaki in jih z bikovski mučili, so jih pretepali. Da so jim podaljšali muke, so jih polivali z mrzlo vodo in jih na ta način spravili zopet k zavesti, potem pa so jih zopet pretepali. Obveze so jim stregali z ran, tako da so krvavili po vsem telesu. Vode jim po tri dni niso dali, kruha pa na dan samo deset kilogramov, toliko, da niso od gladi poginili. To trpljenje je trajalo čeli dve leti. Živje je podleglo ranam. Pokopali so ga golega, zabitega v uraden zaboj. Njegovo obleko so pokopali nekemu madžarskemu roparju, ki je bil takrat zapuščal zapor.

Pred sodišče sploh niso nikoli prišli. Zasliševali so jih v celnici, kjer so jih zapirali in pretepali in mučili. Ko pride so nastopili štirje židje, ki so potrdili vse, kar so Madžari hoteli. Ti štirje židje so nastopili sploh v vseh procesih zoper jugoslovanske državljane.

Kdor ni hotel priznati, česar so ga dolžili, je prišel v mučnico. Tam so mu zvezali roke in noge skupaj, tako da je prišla glava med kolena, nato pa so mu med kolena in lakte priklili debel drog. V tej mučnici položili so jih puščali po šest do osem ur. Ta inkvizicija se je izvajala v vseh madžarskih zaporih.

Drug način mučenja je obstojal v tem, da so osumljenca zvezali roke na hrbtni in ga nato od zadaj za zvezane roke obesili, tako da so viseli noge v zraku. Po polurnem obešenju se je vsak, tudi najmočnejši, onesvestil, toda takoj so ga polili z mrzlo vodo, da so ga zopet spravili k zavesti.

Se bolj pretresljiv je slučaj Ilije Timotijevića iz uziškega okraja. Timotijević je imel malo posestvo ob madžarski meji. Meseca aprila 1923 so ga Madžari na meji prijeli, ko je delal na svojem polju. Obtožili so ga radi špijonaže in po dveh letih zasliševanja in gonjenja po ječah obsodili na smrt. Po tej obsodi je čeli dve leti čakal med ostalimi obešenjci, za katere se je pripravljala vrta, na izvršitev kazni. Pazniki so mu vsak dan pripovedovali, da bo naslednjega dne obešen, samo da bi povečali njegove duševne muke.

Ko so ga ujeti, so ga v obmejni stražnici držali tri dni zaprtga in so ga neprestano pretepali. Ležali je moral na goli, mokri zemlji. Ko si je nekdo hotel sam prinesiti slame, ki je ležala raztresena po gnojšču, so mu jo odvzeli. Pri zasliševanju so ga spraševali se na povsem madžarsko originalen način: zvezali so mu roke na hrbtni in ga privezali na kot sobe. Nato sta prišla dva vojaka in ga klopotala, dokler se ni nezavestno zgrudil. Tepli so ga tako močno, da je izgrudil sluh in skoraj popolnoma oslepel. Ko se jim je zdelo pretepanja dovolj, so ga odvezali, nato pa so mu sezuli čevlje. Po sobi so nasuli ječje in starih žebeljev, nato pa je moral z vojaškim korakom korakati gori in dol po sobi, ki je bila po tleh kmalu vsa okrvavljena. Pod takim nasiljem je končno priznal vse, kar so hoteli od njega vedeti, da si je moral sproti izmisliti imena, za katere so ga spraševali.

Timotijević, ki je inteligenten človek, se je radi tega postopanja pritoževal pri sodnih, oficirjih in tjerkoli je bila prilika, toda zaman. Po vsaki pritožbi so se huje ravnavali z njim. Šest let, ki jih je prebil pod takimi okoliščinami v madžarskih zaporih, ga je popolnoma uničilo. Strn na duhu in telesu se je vrnil v domovino.

Neki drugi ujetnik, ki se je vrnil, pripoveduje zanimive politične dogodke, ki jih je doživel. To je neki Knipč iz Osijske, ki je služil svojčas v naši zrakoplovni četi. Radi nekega delikta je desertiral ter zbežal na Madžarsko. Tam so ga takoj začeli pregovarjati, naj postane njihov špijon. Knipč je na videz na to ponudbo pristal in je tako postal njihov zaupnik. Spoznal je njihov špijonažni sistem, ki je bil zelo obsežen. V naših krajih so imeli povsod svoje zaupnike. Tako je bilo v njihovi službi več železničarjev, carinikov in celo med našimi oficirji so imeli baje svoje zaupnike, ki so jim pošiljali tajne vojaške navedbe, mobilizacijske načrte, dislokacije itd., tako da so bili Madžari o vsem sproti obveščeni. Imena teh madžarskih zaupnikov se kajpa drže v tajnosti, ker ni izključeno, da je še ta ali oni danes v naši službi. Največ zaupnikov so imeli med takozvanimi dvlastniki ob vsej madžarski meji.

Knipč, ki je pomagal pri prenašanju teh poročil, je po možnosti vsa poročila prepisal in po svoje priključil, tako da so bili Madžari v posesti povsem napačnih podatkov. Nekega dne pa so mu prišli na sled in to je imelo zanj hude posledice. Obtožen veleizdaje, je bil obsodjen na smrt. Šele pozneje je izvedel, da po obstoječih zakonih njega kot iznemogla ne bi smeli justifikirati, toda kdo se danes na Madžarskem meni za zakon, ko vsak morete krojiti pravdo po svoje. Zamejstva za je rešila.

Slična usoda je doletela nekega Stevana Kiša iz Bajmoka. Prišel je na obisk k svoji teti na Madžarskem, pri tem pa so ga Madžari ujeli in zaprli. Posrečilo se mu je izmotali se na ta način, da je vstopil v madžarsko vojsko. Tako je postal priča, kako so Madžari pred mednarodno komisijo skrivali orožje, topove in municijo. Sam je pomagal pri skrivanju orožja. Puške so skirli v neki zapor, ki so ga nato zadržali. Municijo so nosili pod tribune na dirkališču, topove pa so zakopali na posestvu nekega barona. Ves čas, dokler je bila mednarodna komisija na Madžarskem, so znali Madžari večje prikriti velikanse zaloge municije, orožja in topov.

Ko so zaprli Knipča, je bil Kiš pri njegovem zaporu na straži. Zaslišali pa so ga, ko je dajal Knipču pravi in sviničnik, da bi napisal pismo, ki bi ga bil Kiš oddal na pošto. Takoj so ga zaprli in obtožili še njega špijonaže. Med zasliševanjem je prosil knjižnik major Singer vzkliznil: »Oj, kje so časi, ko smo lahko te vrste ljudi brez ceremonij pošiljali na drugi svet!«

Ko sem pri zaslišanju oporekal, pripoveduje Kiš, mi je prisilil politični agent Janoš Balog tako zasužniti, da sem se zgrudil na tla. Pri tem sem zadel ob majorja Singerja Radi tega me je gruča oficirjev, ki so se pravkar vrnil iz jahalnice, začela s sablami pretepati, tako da sem oblezel ves krvav.

Slična usoda je doletela tudi vse ostale. Trpinčenje po inkvizicijskih metodah ni ostalo niti enemu prihranjeno. Vsi so prestali nepopisne muke in so doživljali stvari, kakršnih si niti najpobnejši človek ne more izmisliti. Hrana je bila slaba in je komaj zadostovala, da niso lakote poginili. Posebno ostro so nastopali madžarski vojaki napram Jugoslovenom. Ujetniki drugih narodnosti so bili bolj redki in so bili deležni daleko milejšega postopanja, razen Čehov, katerim se ni godilo nič bolje. Nekateri so se vrnili kot invalidi, vsi pa več ali manj bolni. Trpe so bili tako slabi, da so jih morali od pretepljenosti naravnost v subotičko bolnico. Madžari so nam poslali, ako se odšteje edinega vojaškega deserterja, skoraj en skoraj dolžne ljudi, ki niso zakrivali ničesar drugega, kot da so bili naši državljani, dočim je naša država izročila Madžarom ljudi a la Geza Weis, o katerih je dokazano, da so bili madžarski špijoni. Madžarski jetniki, ki so zapustili naše zapore, so se vračali zdravi, veseli in skrbno obleteni, mi pa smo dobili naše ljudi bolne, pohabljene, gladne in razčepane.

Kdo ve, koliko naših ljudi še hira v madžarskih zaporih

Ljubljanski akademiki v Veliki Britaniji

V okviru »Društva za širjenje angleškega jezika« v Ljubljani in pod vodstvom univerzitetne lektorice gospe F. C. Copeland se je mudilo v juliju v Veliki Britaniji 28 dijakov in dijakin Ljubljanske univerze. Preko 14 dni so ostali v Londonu in si ogledali tudi njegovo bližino in daljno okolico. Pohitili so v staro vseučilišče Oxford, videli so svetovno kopalnico Brighton na južni obali angleških obal, dalje Charterhouse in Eton, ki slovita po svojih vzgojvališčih za sinove in hčerke angleških aristokratskih familij. V bližini Etona leži tudi znani grad Windsor, polna rezidenca angleške kraljevske rodbine.

Po prvotnem načrtu bi bila morala oditi cela izletniška družba sredi julija proti Sheffieldu, velikemu industrijskemu centru severno od Londona, in od tam se naprej v škotski Edinburgh. Na eni strani je oviral načrt naš tiskar, na drugi strani pa je mikal in vabil orjaški London s svojo impozantnostjo svoje eksotičnostjo in svojimi ekstremi. Tako se je le pečila polovica odločila za pot na britanski sever. Zlat jim ni bilo.

Zgodilo se je prvič, da je obiskala večja skupina jugoslovanskih akademikov Veliko Britanijo, kamor so doslej zašli le posamezniki, večinoma Srbijanci. Zato so bili sedaj naši akademiki prav pristno pozdravljeni, kamorkoli so prišli. Sprejeti so bili z odprtimi rokami v angleško družbo in angleško rodbino. Lahko so do dobrih spoznanj angleško domače življenje, angleške sege in običaje. Bivanje v Veliki Britaniji bo ostalo vsem v najprijetnejšem spominu in bo gotovo rodilo še dobre ugotovitve, zlasti ker lanko z zadovoljstvom ugovarjamo, da so naši akademiki delali čisto svoje narodu in zapustili povsod našo vtise.

Tako pristno in iskreno so bili povsod sprejeti, da smatramo za svojo dolžnost se zahvaliti korporacijam in privatnikom, ki so po očetovsko skrbeli za nas. V Londonu je bila večina izletnikov gost Katoleskega društva za mednarodne zveze, zlasti gospodov in dam Eppstein, Calbury, mis Graham, Mrs Butterwick, Evan, Morgan, Lehy itd. V Sheffieldu jih je sprejela sloviata Padley Society z gospodom in gospo dr. Storr-Best na čelu, ki sta bila ponovno že tudi v Jugoslaviji. V Edinburghu so jih pogostile gosposke ženskega dijaškega doma Masson Hall.

V Londonu je priredil jugoslovanski poslanik Gjuric čajanko, katere se je udeležila tudi elita angleške družbe, ki se zanjima za jugoslovanske razmere. Na povabilo viskonta in viskонтess Dunedin so si ogledali izletniki tudi luksuriozne in zgodovinske prostore vrhovnega angleškega sodnega dvora Law Courts in lordske zbornice House of Lords, kjer so prisostvovali tudi seji in bili nato povabljeni na čaj na terasi ob Temzi. Po londonskem zoološkem vrtu jih je osebnost vodil znani bojevnik za jugoslovanske stvari, dr. Seton Watson.

Poleg navedenih uglednih korporacij in oddelčnih oseb so šli naši izletniki komu vsestransko na roko še znani dijaški internat Campion House, gospod in gospa Braden, g. Tressler v Charterhouse, škof dr. Burrows v Sheffieldu, profesorja Sampson in Kemp-Smith s soprogom v Edinburghu, svetovnoznani observatorij v Greenwichu, angleški muzej itd. Manjše skupine izletnikov so bile ponovno povabljene tako v London, kakor tudi v raznih drugih mestih od raznih klubov, ki igrajo, kakor znano, v Angliji izredno veliko vloga. (Provisional, Pioneer, Alpine, dijaški moški in ženski klubi itd.) Izletniki, ki so šli v Sheffield, so bili spon-

jetni od tamkajšnje univerze in so si ogledali tudi slovite sheffieldske veletovarne. — V Edinburghu je par planincev v družbo škotskih tovarštev splezalo na tamkajšnje gozmo, skoro nedostopno skalo Salisbury Crags in si nato ogledalo še »angleški kras« Peak.

Pod dojmom močnih vtisov, ki jih je napravila nanje britanska dežela in visoko stoječa britanska, od naše kontinentalne tako različna kultura, so se izletniki koncem julija srečni in zadovoljni povrnil v domovino. Stori so na svojem potu tudi mnogo za propagando naših naravnih krasot, ker so imeli s seboj lepe posnetke naših pokrajinskih zanimivosti, ki so vzbudili povsod veliko zanimanje in občudovanje.

Udeležene.

Prosveta

Naše intendantsko vprašanje

To vprašanje se v današnjih dneh ne le v igralških vrstah, nego tudi v vsej javnosti razmišlja in vsakdo ima za to kolidno mesto svojega kandidata, ki bo dejal čudeže in vozil tespijevo karolo do zaželjenega cilja.

Moj kandidat pa je najodličnejši sodobni književnik, dramaturg, še pred vojno in po vojni. Prevajalec raznih važnih in odličnih dram, najboljši slov. prevajalec Shakespeara-Ja. Dramatik, ki je dosegel pri publiku z Veroniko Deseniško absoten in največji uspeh.

To je naš Zupančič. Zupančič naj bo tajnik kakega neizkušene gledališkega intendantskega kandidata, ki po svojih zmognostih ne bo segel svojem tajniku niti do gležnjev? Kajti Zupančič je imenovan za gledališkega tajnika.

Prihodnje leto bo Zupančič obhajal petdesetletnico svojega rojstva in na mestu je, da se ga imenuje za vodjo našega prvega kulturnega zavoda, ki ga mora intendat pred vsem kulturnim svetom reprezentirati.

Pri tem ne govori iz mene nobena pristranost ali strankarstvo nego živ interes za procvit in napredek slovenskega gledališča, na katerem sem sam imel čast vse svoje življenje delovati in sem ga pomagal graditi od današnje visoke stopnje.

Mi imamo hvala Bogu pri gledališču kar tri literate. Če hočejo še koga, prosim, naj nam dajo boljše, kakor so ti trije.

Sicer pa naj se skliče anketa vseh kulturnih faktorjev, ki naj preučita vse vrline današnjih kandidatov.

Oprostite, da sem se spozabil v svoji gorečnosti tako daleč in sem zapisal v tej naši pokvarjeni sedanjosti to, kar mislim in čutim. Po pravici povedano, ne bi bil tega storil, da nisem kandidat — za penzioniranje.

Penzionist pa ima kratek »penzion«, a zato lahko vsaj dolg — jezik.

Danilo.

Gledališki pregled

V Londonu je umrl Israel Zangwill, star 62 let. Bil je odločen zionist, ki je v pesmih in dramah slikal židovsko življenje. Največ uspeha je imel z dramo »Otroci ghetta«.

V Parizu so igrali na prostem v Bufalo - Stadionu znano dramatičnjo »Quo vadis«. Dobiček je bil namenjen za sanacijsko franko. Zgodila pa se je pri tem neprimena nezgoda. Za vlogo Lidije, ki jo privlečejo na bika, se je javila mlada, neustrašna igralka Syka. Ko so jo privezali, so začeli metati na bika lesene soljice, ki so žival tako razkačile, da je pobesnela. Pri padcu je bil padel tako nesrečno, da je imel igralkino telo pod seboj. S težavo so jo rešili gotove smrti. Desno nogo ima polomljeno in so jo morali prepeljati v bolnico.

Saša Guitry je napisal spevoigro »Mozart«, ki kateri je zložil muziko R. Hahn. Glavno dejanje se suče okrog Mozarta, ki nastopi v predgri kot deček - muzik na dunajskem dvoru in okrog ljubezni genialnega Chopina, zaljubljenega v hčerko svojega učitelja. Sploh je menda zdaj moda, uvajati svetovnozgodovinske osebe v opere. Tako je spisal tudi Lachmayer opereto, v kateri igra glavni vlogi knežinja Meternich in slavni dunajski slikar Mackart.

V Hamburgu so odkrili spomenik pesniku Heineju. To je prvi nemški javni Heinejev spomenik.

Berlinska gledališka kronika beleži to sezono 36 samomorov, ki so jih izvršili ležni odrski umetniki. Ta teden sta izvršila samomore igralca L. Reher in 38 letni A. Kramer. Poslednji je bil bivši član deželne gledališča na Dunaju.

Moderno turško gledališče posebno ljubi francosko komedijo. Zanimivo je, da morajo tekst kolikormogoče poturčiti. Tako problematično francoske kavalirje v turške bege, abbeje v — hodže, latinske citate pa prevedo kratkoma v pristno koracno arabščino.

Na glasbeni slavnosti v Donaueschingenu je imel v mednarodnem programu velik uspeh naš rojak Josip Stolcer - Slavenski s svojimi a capella zbori, ki so polni slovenskega čustva. Pesem »Ptica govori« je moral na zahtevo navdušene publike ponoviti.

»Hrvatski glazbeni zavod« je povodom 100letnice svojega obstanka razpisal jubilejne nagrade za najboljša domača kompozicije, ki jih bo presojal zbor šestih strokovnjakov. Obenem se ustanovi fond za izdajanje del hrvatskih kompozitorov in za izdajanje hrvatske muzikalne revije. Temelj tega fonda znaša že sedaj 50.000 Din. V Sarajevu je v minulem tednu gostovala skupina članov zagrebškega gledališča. Uporizorili so več ljudskih komadov ter želi tak uspeh, da morajo ostati še par dni v Sarajevu ter prirediti par novih predstav.

Narodni gledališči v Osijsku in Novem Sadu bosta v tekoči sezoni najbrž sodelovali

in sicer tako, da se bo vzdrževala v Osijsku samo opera, a v Novem Sadu samo drama. Oba ansambla se bosta medsebojno izpopolnila ter menjaje nastopala v Osijsku in Novem Sadu. Povsod se vedno bolj kaže, da v današnji dobi mala mesta ne prenesejo opere in drame. Saj so letos celo v velikih mestih morali likvidirati drage operne predstave, ker ni kritja za velike stroške. Praksa bo pokazala, ali je rešitev tega vprašanja po vzoru Osijske in Novega Sada priporočljiva, nakar namerava ministrstvo prosvete pri vseh manjših gledališčih, ki so v državni upravi ali uživajo državno podporo, izvesti slične remedure.

Ljubljanska drama je začela dne 3. t. m. z rednimi skupinami za letošnje sezono. Poskušajo sedaj dela: Shakespeare »Macbeth«, Jules Romain »Dr. Knock ali triumf medicine« in Ivan Cankar »Hlapci«.

Puškiniana. Ruska Puškinova literatura je zopet obogatela za tri nova dela o Puškiju. Leonid Grossmann slika v knjiški »Puškin v teatralnih kreslah«, ki je izšla v Leningradu, založništvo Brockhaus-Efron, Puškinovo razmerje do gledališča. V. Veresajev, znani avtor »Zapisov zdravniške«, je na svoji knjiški »Puškin v življenju« (Moskva, založništvo »Nedra«) delal pet let in končno ustvaril delo, ki točno rekonstruira Puškina v vsakdanjem življenju. Tretje delo o Puškiju je zbirka prispevkov leningradske univerze, ki osvetljuje Puškinovo razmerje do svetovne literature.

Česka premiera v Varšavi. V varšavskem Bohuslavskem gledališču se je ta dni vršila premiera Vozdiehove komedije »Sveta pan v županu«, ki nosi v poljskem prevodu naslov »Napoleon v szafaroku«. Kritika poljskih listov se polnovalno izraža o tem delu. Glavne vloge sta igrala gospa Halacinska in gospod Bonecki.

Novo delo Gorkge. V prihodnji zimski sezoni bo berlinski »Deutsches Theater« vpriporizil novo dramo Gorkge »Ponareje denara«. Vprijoritev bo režiral Maks Reinhardt.

Mednarodni kongres za avtorske pravice. Koncem septembra se bo vršil v Varšavi mednarodni kongres za varstvo avtorskih pravic, ki ga vsako leto prireja in organizira »Association Litteraire et Artistique Internationale«, ki je bila osnovana leta 1878 v svrhu obrambe avtorskih pravic. Na izrecno prošnjo poljske vlade je bil na lanskem kongresu sprejet sklep, da se vrši letošnji kongres v Varšavi. V svrhu priprave je že sestavljen poseben odbor, v katerem so odlični poljski pisatelji, umetniki in juristi, predseduje mu pa g. Zemon Przesmicki.

Gospodarstvo

Priprave za veliko pokrajinsko razstavo „Ljubljana v jeseni“

Poročali smo že, da se vrši od 4. do 13. septembra t. l. na prostoru Ljubljanskega velesejma velika pokrajinska razstava »Ljubljana v jeseni«, ki obeta biti po dosedanjih pripravah sodeč za strokovnjake in za splošno občinstvo najzanimivejša prireditve te vrste v naši državi. Hvalevredno je, da se je zavzela za razvoj našega kmetijstva, kulture, umetnosti naš gospodarska institucija kot je ljubljanski velesejem, ki že skozi šest let dokumentira svojo zmognost. Ljubljanski velesejem je oporišče za prirejanje vseh mogočih razstav, njegova naloga s pospeševanjem razvoja industrije, obrti in trgovine se ni izropala.

Za pokrajinsko razstavo »Ljubljana v jeseni« je združil ljubljanski velesejem stotine pridnih in agilnih kulturnih in gospodarskih delavcev, ki mirno, a zato s tem večjo vztrajnostjo delajo že mesece za bodče razstave. Kmetijski strokovnjaki pripravljajo material za kmetijsko poučno razstavo, organizirali so se posebni podobori za poljedelstvo, travništvo, planšarstvo, podkovstvo, kletarstvo, sadjarstvo, za kmetijsko književnost itd. Posebna komisija že danes po deželi ocenjuje konje, ki pridejo v poštev za obsežno razstavo plemenitih konj dne 5. septembra. Posebni oddelek pripravlja vse za častno udeležbo naših mlekarn in sirarn s svojimi izdelki; pripravilo se jih je že dosedaj nad 30, ki bodo razstavile najrazličnejše mlečne izdelke. Poznavalci vin bodo imeli priliko kritizirati razstavljena butelska vina iz naših slovitih slovenskih gor. Sledijo zanimive razstave za čebelarje, pred očmi gledalcev se bodo vrstili številni kmetijski stroji in orodje, moderna mlekarna in obratu bo gotovo vzbujala splošno pozornost.

Radio-amaterji in tverde pripravljajo obsežno razstavo radio-aparatur in nadomestnih delov. Zbirna se material, pripravila sprejemne aparate, ki se bodo demonstrirali praktično v posebnem paviljonu, v navdušenjem so se lotili naši vrli radio-amaterji tega dela v pridobitev mnogih prijateljev te važne tehnične iznajdbe. Za primorane pa tudi za one, ki goje v svojem srcu skrito željo, bo zanimiva pregledna razstava avtomobilov in motornih koles. Praktičnost tega vozila se uveljavlja tudi že pri nas.

Poskrbljeno je pa tudi za naše dame. Priredi se razstava, nežna, ki apelira na srčno kulturo, razstava cvetja. Naši vrli ljubljanski trgovski vrtnarji spreminjajo ogromni paviljon »J«, ki meri 1000 kv. m, v krasen eksotični vrt, kakršnega Ljubljana še ni videla. Ogromne palme bodo pričarale pravi čudodelni tropični gozd, v čigar senca se bodo šetali po peščenih potih obiskovalci v prijetnem vzduhu teh tropičnih rastlin. Ob vnožju velikano-palm pa se bodo vrstile najzibanejšje cvetlice, prava umetnost vrtnarske vede. Cvetlične skupine v najprestižnejših barvah bodo prava uteha za vsako utrujeno oko. Ozračje bo lila-dil lep vodomet, v bistren potoku pa bodo rastle razne vodne rastline. Posebno razstavo pa je gotovo umetno yezenje. Ono

Sele pravzaprav prikazuje visoko stopnjo strokovnega znanja ljubljanskega vrtnarja. V paviljonu »K« je nameščena »Umetniška razstava«, ki se pripravlja z večjim sodelovanjem ekspertov-umetnikov, odnoseno z umetniškim odborom. Po dolgem času bo dana prilika združiti v nadvse zanimivi reviji novejša dela skoro vseh slovenskih umetnikov. Javnost se bo lahko seznanila z vsami smernicami in strujami v umetniškem ustvarjanju Slovencev zadnjih let. V složenem krogu nastopa starejša generacija Savanov z Mladini in najmlajši impresionisti, neopresionisti, ekspresionisti in veristi, konstrukcionisti najmlajših veroizpovedani, Ojla, tempere, pasteli, akvareli, risbe, grafika vseh možnih tehnik, silhuetni reg, kiparska dela v mavcu, kamnu, bronu, lesu. Nadalje plakati, male plastike, projekti arhitektov, vse to bo združeno v harmoničen pregled umetnosti, nje udelestvovanja in ustvarjanja Slovencev.

Paviljon »L«- obsežna in preurejena Higijenska razstava, ki je razdeljena v oddelke, urejene po strokah odnosno panogah medicine. Ker je namen razstave predvsem propaganden in poučen, je zastopana v glavnem profilaktična veja medicine.

Privlačna po gotovo velika mednarodna razstava psov vseh pasem pod pokroviteljstvom Nl. Vel. kralja. Številni agili sodelavci, člani Jugosl.-kinološkega saveza, se mrazljivo pripravljajo na 8. in 9. sept. Pripravljenih je že čez 600 najlepših plemenitih psov vseh pasem. Ocenjevanje bo strogo ali pravično, saj so poklicani za sodnike najboljši inozemski strokovnjaki-kinologi. Za to razstavo je največ zanimanja zlasti v južnejših pokrajinah naše države; znano je, da baš Slovenija dobavlja ostalim pokrajnam plemenske pse.

Razne nagrade, premije, diplome, bronzaste, srebrne in zlato medalje bodo zasluženo plačilo agilnim razstavilcem. Sejmische bo zasedeno do zadnjega kotička, razstava je tako obsežna, da bo treba dveh dni za pregled. Vsi obiskovalci imajo iste železniške, parobrodne, vizumske ugodnosti kot za vselejsem. Poleg tega je pa znižana voznina tudi v Italiji, Avstriji, CSR in Madžarski.

Izvoz sliv

V sredo se je vršila v Beogradu konferenca zastopnikov Udruženja izvoznikov ter predstavnikov ministrstev za poljedelstvo, trgovino, promet, finance in pošte, nadalje zastopnikov generalnih direktij carin, železnice, rečne plovbe, parobrodni družb ter predstavnikov Izvozne banke in prške Kreditne banke. Na konferenci so razpravljali predvsem o izvozu sliv, ki spadajo med glavne naše izvozne predmete. Uvodoma je bilo predloženo obširno poročilo Udruženja izvoznikov, ki razpravlja o letošnji kvaliteti in kvantiteti sliv ter o izvoznih težavah. Poročilo naglašalo, da so se trgovski zaključki pred 1. avgustom izkazali kot pogrešni, ker so elementarne katastrofe mnogo vplivale na letošnji pridelek. Priporočajo se zato terminski priključki po 1. avgustu, ko je na razpolago že točen pregled čez vse vsakoletni pridelek.

Poleg tega razpravljalo poročilo v glavnem o kvarjenju blaga za časa transporta in naglašalo, da to škoduje materialno producentu, izvozniku in državi, v največji meri pa dobremu glasu naših sliv v inozemstvu. Radi tega so potrebne odločne in obsežne mere, da se to v bodoče prepreči. Železnica upravlja naj da predvsem zadostno število pokritih vozov na razpolago. O tem vprašanju se je razvila obsežna debata, koje rezultati so bili končno sprejeti v posebno resolucijo, ki bo predložena vsem merodajnim mestom.

V debati se je tudi naglašalo, naj se v Českoslovaško čimprej sklene nova trgovinska pogodba, ker se sedanja pogodba ni izkazala v vseh vprašanih za priporočljivo niti za eno, niti za drugo državo. Od Narodne banke se zahteva, da stavi izvoznikarjem pravočasno na razpolago potrebne kredite, carinske oblasti pa naj gredo izvoznikarjem kolikor mogoče na roko, da se s počasno manipulacijo ne kvati blago in ne zavlačuje promet.

—g Gospodarski stroji. Vse tvrdke, ki vodijo prodaja kmetijskih strojev in orodja poziva uprava ljubljanskega velesejma, da se takoj prijavijo za udeležbo velike pokrajinske razstave »Ljubljana v jeseni« od 4. do 13. septembra 1926, ker je za to določena razstavni prostor malone že zaseden. Vsa pojasnila daje Urad ljubljanskega velesejma.

—g Delokrog podružnic Poštne hranilnice. Poštno ministrstvo je izdalo naredbo, ki določa delokrog podružnic Poštne hranilnice. Glede zbirnih pošt na teritoriju poštne direktije v Ljubljani je določeno, da morajo oddajati svoje prebitke vsaki dan podružnicam Narodne banke v korist žiro računa podružnice Poštne hranilnice Ljubljani.

—g Finančno stanje Beograda. Aktiva beograjske občine znaša 1.462.462.000 Din, dolg pa 107.950.000 Din. Všteta ni vsota 26.000.000 Din, ki jih je dala država beograjski občini takoj po vojni za obnovu mesta.

—g Dobave. Ekonomsko odeljenje direktije državnih železnic v Ljubljani sprejema od 13. avgusta t. l. ponudbe za doba vojaških voz in lesa in za dobavo črpalke. —g Pogoji so na vpogled pri imenovanju odeljenju vsak delavnik od 10. do 12. ure — D. rekcija državnega rudnika v Velenju sprejema od 16. avgusta t. l. ponudbe za doba vo jamskega lesa. — D. rekcija državnega rudnika v Zabukovci sprejema od 26. avgusta t. l. ponudbe za dobavo kondenznega kotla. — Dne 28. avgusta t. l. se bo vršili pri direktiji državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave svetilk komposterjev in omar za vozne karte. — Predmetni oglasi so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani in tercentom na vpogled.

V Ljubljani, dne 7. avgusta 1926.

>Prosím, plačám!»

In plačal je gospod Črnapika ter urnih
rač odjadral z elegantno palico iz restav-
racije. Zunaj se je butal v glavo:

>Prokleto! Tako na še nisem bil poteg-
jen. Izz. taz. <

na pa s obščnostjo: Društva in sabore, ne da-
pustite, da bo tudi vaše društvo med onimi,
ki živijo z dneva v dan, ne dajte, da bo vse
vaše delo zgradba na pesku, nego pobri-
gajte se pravočasno za trden temelj vsa-
ga dela, za dober prednjački zbor. Smatrajte
za svojo dolžnost, poslati vsaj enega člana
v tečaj. Male žrtve bodo obilno povrnjene

>Prosím, plačám!»

In plačal je gospod Črnapika ter urnih
rač odjadral z elegantno palico iz restav-
racije. Zunaj se je butal v glavo:

>Prokleto! Tako na še nisem bil poteg-
jen. Izz. taz. <

Moda

Jesenska moda v znamenju pačnikov in trakov

V zadnjem času ni bilo mode, ki bi se bila docela odrekala okrasu. Potem našitkov iz trakov ali, kakor pravijo ljubljankam, iz port. To je razumljivo, saj ti našitki vsak modni pomlad in mu dajo elegantnejši vtis. Od časa do časa so potisnjene porte v ozadje, a docela ne izginejo nikdar. Zlasti na večernih modelih se vračajo leto za leto, enkrat bolj, drugič manj izrazito, seveda pa vsakokrat v drugačni obliki.

Veliko bodočnost proročuje portnim našitkom za letošnje jesen. Vplivne berlinske in pariške modne trgovke so spravile v promet celo vrsto modelov, katerim dajejo naš port posebno karakteristično noto. Oblike so namenjene tako za promenado, kakor tudi za popoldanske obiske, za gostilno in kavarno.

Danes prinasamo ti zanimive modele, ki so po svoji zunanosti docela originalni in novi. Na levem modelu naredi portni našitki vtis samostojnega telovnika, ki je obložen preko bluze. Seveda pa je to samo videz, ker so porte na obleko trdo prileže, tako da tvorijo i navidezni telovnik i rokavi i plastron samo en kos. Na hrbtu so vse porte našite navpično, kar povzroča, da izgleda dama v taki obleki še bolj vitka. Tudi našitki na krilu so navpični.

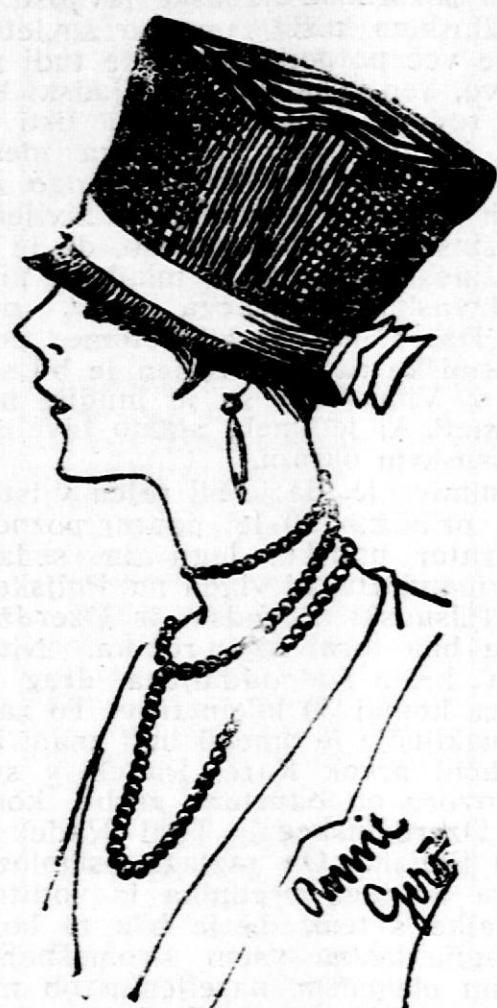
Priprosti, toda aparten je srednji model s svilinimi portami. Zanimiva je kombinacija port na gornjem delu obleke z gubami na krilu. Pas je spleten iz istih port, obleka zamišljena iz modrega volnega blaga.

Desni model kaže plašč, ki tvori s srednjim prav okusen komplet.

sicer srčan, a za marsikak obraz neprikladen. Za mlade deklice priporočajo modni saloni takozvane Rembrandtove čepice iz tafta. Luskaste modne trdke napovedujejo zopetno vstajenje okrasov iz novejih peres.

To so direktive njenega veličanstva vsemogočne kraljice Mode za jesensko in zimsko sezono. Ker pa v današnji dobi demokratizma zakoni ne veljajo brez odobrenja parlamenta, se bo morala tudi gospa Moda ponizati toliko, da bo vprašala za mnenje svoj parlament, ki ga tvorijo ženske vsega sveta. Zato zelo, zelo dvomimo, da bi prišlo do soglasnega zaključka. V koliko bo obveljali modni diktati, bo pokazala šele bližnja bodočnost.

Pariski klobuki

Kot novost napovedujejo in priporočajo za jesen klobuke, ki bodo spominjali na cilindre, a vendar ne bodo tako pretirani, kakor so bili poskusi, ki smo jih videli pomladi, a se niso obnesli. Naša slika kaže tak model: slamnik z ozkim krajcem in priprostim črnim trakom.

Ljudski koncert

pri pogrnjenih mizah se vrši v soboto zvečer 7. t. m. na Taboru.

Člani in prijatelji Tabora vabljeni.

Humoristični kotiček

Nesreča.

»Kaj že veš, kakšna nesreča je doletela Šimca?«
»Kaj pa, za božjo voljo?«
»Moja žena je z njim pobegnila.«

Najnujnejša potreba.

»Minka, kaj se kaj rabimo za kosilo?«
»Pred vsem krožnike, milostiva. Ravno kar sem razbila cel servis.«

Spomenik.

»Čuj, ali veš koga predstavlja ta spomenik? Ne vem; pa odbij mu nos, potem boš že jutri v listih bral, kdo je.«

Potrebno vprašanje.

Ona: »Torej dobro. Jutri popoldne ob 6. pred glavno pošto.«
On: »Lepo. In kdaj prideš?«

Dokaz resnice.

Dve ženi stojita radi medsebojnega žaljenja pred okrajnim sodnikom. Sodnik: Torej, Urša, zakaj tožiš svojo sosedo?«
Urša: »Rekla mi je, da sem koza neumna in jaz lahko to s pričami dokazem.«

Zloba.

»Kako hitro tečejo leta! Kar hudo mi je, kadar se spomnim na svoj 40. rojstni dan.«

»No, no, Liza, kaj pa se ti je takrat zgodilo tako hudega?«

Na bolni in najtipej nečisti

čevlji TIP-TOP in BALY-ŠVICA

se dobe le v trgovini ŽIBERT, Prešernova ul.

Borba za mednarodni jezik

Kulture se zblizujejo jeziki oddaljujejo. — Nad 100 poskusov svetovnega jezika. — Volapük, esperanto in ido. — Borba med esperantisti in idisti.

Pojem, ki ga označujemo z besedo »mednarodni«, je star komaj poldrugo stoletje. Prvi je rabil besedo »international« znameniti angleški pravnik in filozof Jeremy Bentham (1748—1832). Od tistega je napravila civilizacija velik korak k znanju vsega kulturnega človeštva. Povsod študirajo zdaj po istih znanstvenih metodah, učenci raznih narodov se organizirajo in so v stalnih medsebojnih stikih. Društva in združenja, ki služijo svetovni znanstvenemu delu, je povsod enaka. Mednarodna je trgovina, ki ji služi svetovna pošta in železničarska unija. Prireajo se mednarodni kongresi, ustanavljajo se mednarodne organizacije, sklepajo mednarodne pogodbe o pravicah narodov, o zdravstvenih problemih, javnem redu, humanosti in tako dalje.

V nasprotju s to zblizovalno tendenco v duhovni in gnetni kulturi sodobnih narodov pa vidimo, da se jezik kot orodje civilizacije vedno bolj cepi in razlikuje. Naj omenimo samo Slovence, ki imajo bogato literarno preteklost. Slovani so imeli prvotno skupni jezik. Najmlajši slovenski jezik, slovaški, slovenski in ukrajinski, so nastali prav za prav šele v preteklem stoletju. Nasproti si stojita torej dva paradoksa: zblizovanje kulture in oddaljevanje, oziroma cepjenje jezikov, s katerimi se izražajo pospešuje. Zato ni čuda, da pozna zgodovina že več poskusov uvede enotni jezik za vse narode. Kmalu poteče 300 let, od kar sta začela Francoz Descartes in Čeh Komenský propagirati mednarodni jezik. Minilo je nad sto let in zopet vidimo slične poskuse.

Zagovorniki mednarodnega jezika se dele v tri skupine. Eni hočejo rešiti problem pomožnega jezika z uvedbo kakega drugega jezika, drugi so zato, da naj bi se uvedel kak mrtvi, torej klasični jezik, tretja skupina pa zagovarja umetni jezik. Ako bi izbrali za mednarodni jezik ta ali oni narodni jezik, bi bil dotični narod v privilegiranem položaju in drugi narodi bi se čutili zapostavljene. Vrh tega bi dotični jezik ne imel posebne koristi.

Ko je Paul Passy predlagal za mednarodni jezik danščino, ga je Viljem Thomson opozoril, da bi se Danci in Norvežani lepo zahvalili, ako bi morali poslušati, kako ves svet loml in pači njihovo materinščino. V srednjem veku je imel že velik del človeštva skupni pomožni jezik. Takratna latinščina je bila kot znanstveni jezik povsod v veljavi. Imela je vse predpogoje, da bi postala tudi splošno veljavni družabni jezik, toda pozneje je začel njen pomen pešati, ker so se humanisti v renesančni dobi povrnili h klasični latinščini. S klasično latinščino bi pa v moderni kulturi ne prišli daleč. Ta jezik je za potrebe novejšega časa pretežak in neuporaben. Zato so brez praktičnega pomena tudi zahteve, naj bi se uvedla klasična latinščina kot mednarodni jezik.

Umetnih mednarodnih jezikov je bilo do sedaj že nad 100. Delimo jih v dve skupini: Manjše število teh jezikov je nastalo na filozofskih temeljih ne glede na žive jezike. Glavno skupino umetnih jezikov tvorijo oni, ki so večinoma manj v zvezi z jeziki evropskih narodov. Med njimi so najbolj znani volapük, esperanto in ido.

Volapük je delo kostniškega župnika Schleyerja iz leta 1880. Za način, kako je Schleyer lomil besede živih jezikov, je značilno že ime njegovega jezika. Volapük pomeni svetovni jezik. Ta beseda je nastala iz angleškega world (svet) in speak (govoriti).

Esperanto je izumel zobozdravnik Zamenhof leta 1887. On je bil pri izbiri elementov svojega jezika previdnejši nego Schleyer. Esperanto je tako enostaven, da se ga lahko naučimo v osmih ali devetih urah. To je morda, vendar, monoton jezik, pri katerem so skoraj vse besede na glagolnem predzadnjem zlogu. Leta 1907 se je obrnilo vodstvo esperantističnega pokreta v Parizu na 21 znanstvenih akademij, da bi izrazile svoje mnenje o tem mednarodnem jeziku in o uvedbi esperanta v vse šole. Večina znanstvenikov je predlog odklonila. Ustanovljen je bil ožji odbor pod predsedstvom kemika prof. Ostvalda in njegovih namestnikov, filologov Baudouina de Courtenaya in Jespersena, ki je na 18 sejah proučil vse do tedaj znane umetne

jezike. Noben umetni jezik ni odgovarjal vsem zahtevam. Omenjeni odbor je sklenil sprejeti esperanto in sicer zato, ker je bil že takrat zelo razširjen in ker je tudi sicer je najbolj praktičen, vendar je pa odboj določil, naj bi se v esperanto sprejela nekatera beseda iz sorodnega mednarodnega jezika ido.

Avtor ido je de Beaufort, ki je bil po prej navdušen pristav esperanta. Zamenhof je nastopil odločno proti reformiranju esperanta in tako je nastal samostojni idistični pokret. Idisti so izdajali do svetovne vojne mesečno revijo »Progreso«, v kateri so razpravljali o izpopolnitvi ido. Ido je logičnejši nego esperanto. Njegov slovar je bolj mednarodni in sploh se temu jeziku pozna, da ga je sestavil znanstvenik. Ido naj bi služil v prvi vrsti trgovskim, turističnim in znanstvenim stikom.

Zadnje čase so si esperantisti prizadevali, da bi Društvo narodov priznalo njihov jezik in vplivalo na to, da bi se zašel esperanto poučevati v šolah. Plenarna seja Društva narodov je leta 1922. naprosila komisijo za intelektualno sodelovanje, naj se izjavi o esperantu. Izjava te komisije pa ni bila za esperanto posebno ugodna. Od 31. julija do 2. avgusta 1925 se je vršilo v Ženevi posvetovanje Društva za mednarodni pomožni jezik, ki so se ga udeležili tudi odlični idisti. Idisti so hoteli sprejeti v interesu intenzivnejšega širjenja mednarodnega jezika esperanto pod pogojem, da bi se nekateri bistveni nedostaki odstranili. Toda esperantisti so to zahtevo odločno odklonili in tako ni prišlo do sporazuma. Idisti propagirajo sedaj svoj jezik samostojno. Prepričani so, da pride človeštvo do spoznanja, da je ido doslej najboljša rešitev vsečloveškega ideala.

Kakor smo že poročali, je bil odprtjen v nedeljo v Pragi kongres mednarodnega jezika ido, ki je že VI. kongres prijateljev tega jezika. Ta kongres je zopet opozoril javnost na malo znano pomožno sredstvo za mednarodno gospodarske in kulturne stike. Ido je konkurent esperanta in zato mu osebno prijatelji esperanta nič kaj ne zaupajo. Ako pa hočemo biti objektivni, moramo vedeti, kaj pravijo v svojo obrambo sami idisti.

Idisti pravijo: Mi priznamo, da je esperanto kot mednarodni jezik vsega spoštovanja vreden izum. Toda izumitelji esperanta dr. Zamenhof je bil takoj v začetku propagande za svoje delo prepričan, da bi treba esperanto sčasoma reformirati. Mi hočemo, da bi se z mednarodnim jezikom dale točno tolačiti vse novosti na polju znanstvenega dela, da bi prodira v svet tudi znanost malih narodov, čijih učenci ne obvladajo svetovnih jezikov. Zato je potreben znanstveno obdelan in logično zasnovan mednarodni jezik. Esperanto tem zahtevam ne odgovarja. Mednarodni jezik v pravem pomenu besede mora biti tak, da se da pisati brez posebnih težav z vsakim pisalnim strojem, ki ima latinske črke. Pri esperantu to ni mogoče. Končno naglašamo, da je ido zelo lahek in da se tudi prijetno sliši, kar je za vsako osebo pri mednarodnih posvetovanjih.

Esperantisti odgovarjajo idistom, da je esperanto lažji in da ne dovolijo nobene reforme, ker je ta jezik eden najvažnejših izumov novejšega časa. Zanimivo je stališče jezikoslovcev. Znameniti francoski jezikoslovec A. Meillet pravi: »Esperanto glede kovanja novih besed nikakor ni na vrhuncu. To so dokazali izumitelji ido, mednarodnega jezika, ki sloni na istih principih kakor esperanto, vendar so pa ti principi neprimerno bolj zaokroženi in prečiščeni, kakor pri esperantu.«

Zanimivo je primerjati ido z esperantom v praksi. Naj navedemo samo en primer. »Vsi tisti, ki žele mednarodnemu jeziku uspeti, se strinjajo v tem, da mora esperanto kljub svojim dobrim lastnostim sprejeti nekatere spremembe« — ta stavek se glasi v esperantu takole: »Ĉiuj, tiuj, ki volas la sukceson de la lingvo internacia, konsentas, ke malgrau slaj bonaj ecoj, Esperanto devas ricevi ŝanĝojn.« V ido se pa glasi ta stavek takole: »Omnia ti, qui volas la suceso di la linguo internaciona, konsentas, ke malgre sua bona qualesi, Esperanto mustas receiver chanĝi.«

Kaj nam prinašata jesen in zima?

Novi rokavi in nove fasone plaščev. — Barvasti dežniki. — Višji klobuki. — Končna odločitev pri svetovnem ženskem parlamentu.

V vrsti blaga ne bo dosti novega. Kaša, kamgarn, muline in rips bodo vladali kakor v pretekli zimski sezoni, poleg njih pa taft in krepaste svilne vseh mogočih nijans in imen.

Pri ljubljani bo zopet pas, bodisi iz istega blaga kakor obleka, bodisi iz tuje materiala.

Rokav bo imel obliko trompete. Do komolca se bo tesno oklepaj roke, od komolca navzdol se bo razširjal in odpiral. Nekatere pariške trgovke propagirajo rokave, ki se tesno oklepajo samo rame, a se začno že nad komolcem širiti.

Za zimске večerne toalete proročuje veliko bodočnost čipkastim garnituram preko črnega svilenega šifona. Tudi »perlaste« obleke bodo priljubljene. Novo noto prinesejo v sliko plesnih dvoran baržunih različnih vrst in različnih barv.

Našivki jesenskih in zimskih oblek bodo obstojali iz port pa tudi iz gumbov in raznih aplikacij. Individualnemu okusu bo prepuščena velika svoboda.

Čevlji bodo morali tudi v bodoče harmonizirati z obleko. Za ulico bodo čevlji iz ševroja, za elegantnejšo promenado iz kačje kože, za salon in ples iz svile.

Kar se tiče plaščev, napovedujejo bistveno spremembo. Baje bo izgubila sedanja priprosta ravna fasona. Jesenski in zimski plašč bo nad pasom ohlapen, ob bokih zadržan in v spodnjem delu tesen. Kep se bo ohlajal deloma kot samostojno ogrinjalo, še bolj pa v kombinaciji s plaščem, ki bo potem sličil nekdanjemu moškemu haveloku. Novost bodo zametali ovratniki, kakor se nosijo pri moških zimskih suknjah. Da bodo slejkoprej priljubljeni ovratniki in manšete iz kožuškovine, je samoočeni umevno. Ohlajale se bodo tudi plisirane in nagubane partije. Kljub temu pa bo splošna linija še vedno tesna in vitka.

Dežniki so kratki in imajo zakrivljene ročaje. Blago ni več črno, ampak barvasto v vseh mogočih nijansah od sivolečkaste preko lila do temnomodre. Okrasi na ročaju so stvar okusa in blagajne.

Klobuki bodo tvorili nekaj kompromis med visokimi cilindri, katere so propagirale nekatere modne dame, in med nizkimi tesnim klobukom, ki ga je nosila in ga nosi ogromna večina. Posebno damam s polnim obrazom zna biti dobrodošlo, da bo zlomljena diktatura malega, tesnega klobuka, ki je bil

v naših krajih samo v divjem stanju in se dá le težko ukrotiti. To je zbor mnogih ljudi različne starosti in spola, ki nima menda drugega dela, kakor vtikati nos v tvoje zadeve. Če se familija razmnoži, jo imenujemo žlahta. Ta se drži vkup kakor klopčič in Boj daj, da bi bili kmalu kakoli poulični nemiri: moja žlahta je tak klopčič, da bi zadovoljal en sam pocestni strel, da bi jo uničil.

Familija ima podedovano bolezen: vsak član ti vedno vse zameri. Vsak vé vse o vsakem članu: kdaj je imel lvo ošpic, ali je Ada zadovoljna s šiviljo, kdaj se Meta poroči z elektrotehnikom in da se je Savica po zadnjem kravalu vrnila k možu in da bo pri njem ostala. Te novice prenaša med enajsto in dvajseto uro ubogi telefon, ki se ne more braniti. Ti jih moraš poslušati pri kosilu. Družina vse vé in vse obsoja. Drugi divjaki, kakor na pr. Indijanci so ali v vojnem stanju ali pa v največjem prijateljstvu: familija pa je zmožna istočasno obojega.

Ne sprejema vaše rada novih članov. Natančno ve, kaj dela najmlajši stricnik v svojem prostem času (»Sicer je pa deklet prav čedno!«), toda gorje mlademu možu, če bi jo hotel poročiti! Dvajset lornionov se obrača za ubo-

go punčko, štirideset oči jo meri in prebada, dvajset nosov voha zvedavo: »Kdo pa je sploh? Ali pa je vredna te visoke časti?« ... Njeni pa ravnotako. V takih slučajih sta obe familiji popolnoma prepričani, da sta se globoko poznizali.

Ko pa je familija tuja že sprejela v svoje naročje, mu takoj zveže roke in ga s stoterimi verigami priklene nase. In ubogi novinec žrtvuje prvo daritev na oltar družine: ni ga praznika, ki ga bo preživel drugje kakor pri familiji! Vsak preklinja in nobén ne dela tega rad, toda gorje tistemu, ki bo manjkali! In tako se vsi zdihovaje uklonijo pod sladkim bremenom...

Taki prosti dnevi, ki jih moraš preživeti o praznikih med familijo, so čisto prijetni. Končno se ponavadi familija skrega. Občujejo vedno v tistem kislo-sladkem tonu, ki bi ga primerjal z ožračjem tik pred in po nevihti. Neki sociolog je trdil, da te ne more nihče tako užaliti kakor družinski član to pa zato, ker tako natančno pozna vse tvoje občutljive strani. Družinski člani se preveč poznajo, da bi bili drug drugemu všeč in mnogo premalo, da bi se medsebojno ljubili.

Zelo blizu so si. Nihče pod milim Bogom se ti ne bo upal take nesram-

nosti v obraz povedati kakor sestrična tvoje svakinje in to vse — a conto žlahte. — Nietzsche pravi nekje: »Stari Grki, ki so dobro vedeli, kaj je prijatelj, so nazivali sorodnike z besedo, ki je najvišja stopnja besede prijatelj. Tega nisem mogel nikoli razumeti.« Današnja mladina naziva žlahto nekoliko drugače. In silno trpi pod družino. Pa bo pozneje ustanovila tudi sama družino in bo ravno tako.

Noben družinski član ni zmožen smatrati drugega člana za resnega in ga celo razumeti. Če bi imel naš Prešeren kakor staro teto, bi gotovo prihajala tuintam v Ljubljano vohunit, »kaj fant dela«. Prešeren bi se ne menil dosti zanj in ona bi jo odkurila vsa užaljena nazaj na Gorenjsko. Toda naš največji pesnik ni imel nobene take stare tete, pač je imel svoj ljubi mir pred žlahto in tako je nastal »Krst pri Savici«. Teti bi se zdel prav gotovo »pohujšljiv«.

Ob rojstnih dneh in godovnih prilikah je treba družini kaj podariti. Norec, ki si si domišlja, da imaš dober okus, pričnoda, ki si misli, da je vsak dar dobro sprejet, če si ga dal v dobrem namenu. Sicer pa sčasoma familija te darove unovči ali pa se jih iznebi na kak poseben način, ki je vsaj malo dobičkanosen. Ti si na lahko užaljen, bolj-

še pa ti bo predla, da takoj začneš zbirati denar za novo darilo, zakaj striceva žena, ki je sicer nikoli ni blizu in čije ostri jezik čutimo samo v zlobnih opazkah njene nečakinja, je danes prišla po ovinkih opomniti, da bo v nedeljo njen god. Kanali! Ni še tri tedne, odkar je imela rojstni dan. In jaz, siromak, še nisem finančno okreval od proslave njene srebrne poroke, ki je z železnimi krtačami izprašila žepe celokupne mladje žlahte.

Pogrebni venci, ki so v navadi med žlahto, ne zadenejo nobenega člana preveč v srce. Zakaj žlahta tako počasi umira, da stroški spričo veselja niso posebno občutni.

Navsezadnje se pa še tebi lahko prijeti, da umreš. Domišljaš si boš, da si se končno rešil žlahte in veselo jo ohaš v sveta nebesa. Zaslepienec! Prepričan bodi, da ti priprfota kak blaženi angel nasproti in te že od daleč, mahajoč s palmo v roki, nagovori: »Povejte mi vendar — če se ne motim — ali nisva midva v žlahti?«

Takoj jo odkuríš, ogoljufan in prevaran, v dnu srca uničen in potr. Kam? Naravnost v pekel!

To pa ti nič ne pomaga. Zakaj tam bo čisto gotovo sedela vsa ostala žlahta.

Familija in žlahta

Zadnjič sem se spomnil, da bi bilo pametno, če bi se oženil. Take stvari pridejo človeku kar tako na misel, ne bi bil prej kaj bolan ali kako slabo vino pil. Hodil sem tedaj sém in tja ter premišljeval in pretuhtaval. Pa srečam sošolca, ki je že skoro deset let oženjen; vesel sem ga bil, češ, ta mi bo gotovo pravo povedal in pameten svet dal.

Povem mu kar na kratko, kaj nameram. In me potreple po rami, bridko presune s pogledom in povabi na čašo vina. Predno sva ga popila prvo merico, mi je povedal te-le svoje misli o familiji in žlahti:

»Ko je Bog šesti dan stvarjenja pogledal, kaj je naredil, je bilo vse dobro — ker se ni bilo familije na svetu. Komaj pa je nastala prva človeška familija, broječa samo moža in ženo, jo je Bog takoj zapodil iz raja. Je že vedel, zakaj, in je po mojem imel prav. Zato si jaz še danes želim priti v raj; raj bi bil zame kraj, kjer bi živel v miru — brez familije. Kaj je torej familija?«

Familija (familia domestica communis, navadna družina, obitelj) se nahaja

17

To in ono

Zanimiva obravnava v Londonu

Pred londonskim sodiščem so se zagovarjali te dni trije gospodje, Frank Ellis, Jack Blitz in James Phillips, ki tvorijo skupaj ravnateljstvo kluba »Frivolity«. Ze ime samo zveni nekam čudno, toda ravnateljstvo je pojasnilo sodniku, ki se je zgražal nad imenom, svoje zadevo tako-le:

Klub hoče energično nastopiti proti angleškemu licencirstvu in zgražanju nad vsako dvoumno besedo. Drugod, zlasti v Franciji, je baje vse frivolno, knjige, gledališče in družba. V Angliji se pa jeziho lasje na glavi, ako kdo besedo frivolnost javno samo izgovori. Zato so omenjeni gospodje nazvali svoj klub »Frivolnost«, kar pa samo po sebi še ni nič slabše.

Toda preiskava je dognala nekaj drugega, kar je dalo povod za obtožbo. Policija je namreč izvedela, da se gode v klubu čudovite reči. Ko je policija to zavedela, je odredila nad klubom najstrožje nadzorstvo. Pred tremi tedni se je dvema policijskima uradnikoma posrečilo priti v klub in si pod raznimi pretvezami izposlovati sprejem med člani. Pri tem sta imela agenta dovolj prilike, da se seznanita s klubovim delovanjem, ki ni bilo tako nedolžno, kakor so trdili ravnatelji. Posebno ob četrtih je bilo v klubu zelo živahno. Vsak četrtek so namreč spremenili klubovo čitalnico v cirkuško manežo, po kateri je skakalo deset oslov, na njih pa deset nagih krasotic. Za osle in krasoticami so begali člani kluba in tako se šel dirinudi svojo pot, dokler ni spremenil v orgijo.

Na te očitke je najstarejši član kluba odgovoril sodniku, da so do krasotic redne članice kluba, da so vsi člani polnoletni, da klub ni otroški vrtec in zato policiji ni treba igrati vloge skrbne guvernante. Toda sodnik je bil drugačnega mnenja. Izjavil je, da so angleški zakoni sicer potrpežljivi in da ni v njih paragrafa, ki bi izrecno prepovedoval podobne jahalne šole. Ker se je pa v vest o orgijah raznesla, morajo biti organizatorji kaznovani. In tako so bili obsojeni vsi trije ravnatelji: vsak na mesec dni ječe.

Človeški vampir prijel

Kakor smo že poročali, je bilo izvršenih zadnje čase na Slovaškem več bestialnih umorov, ki so vzbudili med prebivalstvom tem večje ogorčenje, ker je šlo za nedolžne žrtve, ki jim je neznan morilec po umoru izpil kri. Tako je bil umorjen v Prešovu 14letni deček Ludovik Ondček, čigar umor je ostal dolgo neopojasnjen. Pozneje je bila umorjena v Miškovic mlada deklica, Tarnanova in vse je kazalo, da je morilec isti človeški vampir. Orožništvo je napelo vse sile, da izsledijo človeškega morilca, toda zaman. Šele v sredo je izsledilo človeškega vampirja v osebi bebača Jožefa Lengyelja in sicer čisto slučajno pri nekem vlogu, kjer je bil udeležen tudi Lengyel. Lengyel je spočetka sedel vse tajil, ko so ga pa na policiji pošteno prijeli, je svoje zločine priznal. Detektiv ga je odpeljal na travnik, kjer je umoril Ondčka in tu je morilec popisal vse podrobnosti svojega zločina.

20. maja je odšel Lengyel k nekemu znanцу v okolici Prešova. Spotoma se je ustavil pri potoku, da se napije vode. Ko se je ozrl, je zagledal dečka, ki je šel s steklenico po vodo. Ko se je deček Lengyelju približal, ga je slednji udaril s kamnom po glavi in mu razbil lobanjo. Deček je vzkliknil in se zgrudil mrtev na tla. Morilec je potegnil dečku iz žepa niklasto uro, ki jo je potem prodal nekemu ciganu. Z listjem je pokril krvave sledove in se vrnil k trupu, kjer je zagrešil še drugo gnusno dejanje. Nato je odpotoval v Košice, kjer je imel stalno bivališče. Služkinji je naročil, naj mu opere okrvavljeno srajco.

Lengyelova izpoved se popolnoma strinja z vsemi okoliščinami. Mož je bil radi raznih deliktov, osobito radi abnormnega spolnega nagnenja že opetovano kaznovan. O umorjeni deklici Tarnanovi noče ničesar vedeti. Orožništvo je prepričano, da ima Lengyel tudi to žrtev na vesti...

Štiri žrtve ognja

Na polju med Raztoko in Žalovom na Češkem se je vnela v torek ponoči velika kopica sena. Iz obeh krajev so prihiti gasilci, ki na ognju niso mogli do živega. Kraj, kjer je stala kopica, je namreč težko dostopen, tako da gasilci niso mogli dovažati vode. Zato so se omejili samo na lokaliziranje požara, da rešijo druge prideleke v bližini goreče kopice. Šele proti jutru, ko so že razkopavali pepel, so opazili, da so bili v kopici ljudje. Najprej so našli dve popolnoma obžgani trupli, potem pa še dve.

Štirje neznanci, čijih identitete ni bilo mogoče ugotoviti, so našli v goreči kopici strašno smrt. Enemu truplu se je poznalo, da je žensko. Ostanke trupel so zbrali in prepeljali na pokopališče. Načelnik gasilcev Černy domneva, da je v pepelu zgozdele kopice najmanj 9 žrtev. Svojo domnevo utemeljuje s tem, da so našli gasilci na devetih krajih ostanke človeških okostnjakov. V bližini kopice je ležal velik kup človeških kosti, med katerimi je bila tudi ženska lobanja. Med ljudstvom pa kroži govorica, da gre za strašno zločin, kar dokazuje baš ženska lobanja. Kopica je bila usodne noči najbrže požarišče nočnih orgij, ki so se končale s požarom.

Morda so moški posilili dotično žensko in da bi izbrisali sledove svojega zločina, so zažgali seno in plačali svojo pohotnost z življenjem. Škoda, ki jo je povzročil požar, znaša 60.000 čeških kron.

Našim kmetom bi se zdelo čudno, da je v eni kopici toliko sena. Stvar je namreč v tem, da spravljajo kmetje v nekaterih državah seno v velike kopice, kjer ostane čez zimo. V takih kopicali je včasih več sena kakor ga spravi naš kmet na kozolec. Zato je tudi razumljivo, da je povzročil omenjeni požar tako občutno škodo.

Alan Cobham v Avstraliji

Drzni angleški letalec Alan Cobham, o katerem smo že poročali, je prišel v četrtek v Port Darwin v Avstraliji. Iz Anglije je poletel 30. junija na hidroplanu. Namen njegovega poleta iz Anglije v Avstralijo je bil dokazati, da se moderna tehnika ne straši nobenih ovir. Preletel je 41.000 kilometrov. Edina neizgoda, ki ga je zadela med potjo, je bila tragična smrt njegovega mehanika Elliota, katerega so ustrelili Arabci, ko so v pustinji iz zasede obstrlevali Cobhamov hidroplan. Zadnja etapa Cobhamovega poleta je bila 450 angleških milj dolga pot od Kupana na otoku Timoru do Darwinovega pristanišča. Charles Wakefield je preskrbel Elliottovi materi dosmrtno pokojnino v znesku 100 angleških funtov letno kot priznanje zaslug in junaštva njenega sina.

V Port Darwinu je prejel Cobham brzojavne čestitke avstralskega ministrskega predsednika Bruca. Z njegovim uspešnim poletom se začenja v zrakoplovstvu nova epoha. Cobham je dokazal, da ne dela moderna avijatika nobenih ovir in stoji človeštvo na pragu dobe, ko bodo aeroplani izpodrinili druga prometna sredstva.

Zakonsko zrcalo

(Zanimiv predlog angleške sufražetke.)

Ločitve zakonov so postale po vojni vsakdanji pojav in ako bo šlo v tem tempu še par let naprej, bomo imeli kmalu več ločenih, kakor pa omoženih žena. Glasom zadnje statistike je vsak zakon v zapadni Evropi že v prvem (!) letu ločen. Te vedno bolj naraščajoče razporeke postajajo s časom resna nevarnost za človeško družbo in mnogo učenih mož si tare glave, kako bi se dala ta povojna bolezen najhitreje in najradikalneje izlečiti.

Mnogi so že poskušali in stavili tozadevno različne predloge, izmed katerih je najzanimivejši in izgleda, da bi bil tudi najuspešnejši predlog neke angleške sufražetke. — Ona predlaga uvedbo neke vrste »zakonskih zrcal«, t. j. pisem, ki bi jih zakonca vsako leto vsaj enkrat napisala drug drugemu in v katerih bi opisala vse napake, ki jih medsebojno opažata in ki so jima neprijetne ter v stanju, da pokvarijo medsebojne odnose.

Ako se vzame ves problem razporok s praktične strani, pride človek do zaključka, da pri večini razporok ne igrajo odločilne vloge velika nasprotja in nesoglasja, temveč po največ neznačajne malenkosti. Velike nesreče v družini, nenadno uboštvo, neozdravljive bolezni in celo dokazana nezvestoba so bolj redki glavni vzroki zakonških ločitev. Pač pa v pretežni večini ločitvenih procesov igrajo malenkosti, manjvredne lastnosti, zanikrnost, površnost, itd., ki dobe s časom v očeh zakoncev ogromne dimenzije, glavno in odločilno vlogo. Iz takih malenkosti se s časom izvirajo velikanska medsebojna odvrtnost in zakon, ki je bil morda več let srečen, razpade.

V prvih, medenih mesecih sta običajno obe polovici skrajno popustljivi. S časom pa postaja ta popustljivost vedno manjša in vsaka malenkost začne povzročati neko notranjo odpuščanje. Moški često ne morejo videti ne počenane ženske. Ako žena temu ne posveča pažnje, se ta mržnja do nepočasnih las s časom raztegne na vso žensko in nič menda ni več v stanju izlečiti tak zakon. Nasprotno pa se pri ženah često pojavlja nerazpoloženost do moža, ker ji ta ne prinaša darov. To je neke vrste psihosa, v kateri se ženi dozdeva, da je mož ne ljubi več, da je napram njej ravnodušen in s časom je taka ženska prepričana, da jo mož zanemarlja. In od tega razpoloženja je samo še en korak do očite mržnje, sumničanja in v normalnem stanju nerazumljivih domisli.

Do teh zaključkov je prišla tudi angleška sufražetka. Najmanjša, sprva jedva opažene difference radi brezpomembnih malenkosti dovedejo s časom do največjih, često celo fizičnih razračunavanj. Zato predlaga ona vsem zakoncem, naj si vsaj enkrat v letu medsebojno napišejo vse očitke, ki jih imajo drug proti drugemu in ki ostanejo navadno zamolčani. V tem pismu naj drug drugemu odkrito povedo, kaj jim ne ugaja in kake spremembe si žele pri svojem zakonskem drugu. Vse to pa se naj napiše, dasi bi se dala morda ta ali ona stvar tudi ustmeno razpravljati. Toda angleška sufražetka, ki menda dobro pozna svoje Evine sestre, odločno svari pred ustmenimi razpravami, ker te običajno dovedejo do prekanja in prepira. Razume se, da o teh pisemih ne sme nikoli in nikjer, tudi med štirimi očmi pasti nobena beseda. Neomanežirane in da so ta pisma po

prečitanju zopet zamenjajo in sežgo. Cilj teh pisem je, da kot zrcalo pokažejo zakoncu vse slabosti in napake, ki jih je odkril na njem njegov zakonski drug. In kakor zrcalo ne moreš ozmerjati, ako ti pokaže tvojo pravo sliko, tako naj tudi o teh pisemih ne bo več govora.

Za resne ljudi, ki si žele mirno, urejeno in srečno zakonsko življenje, predlagamo angleške sufražetke ni brez pomena. Sicer pa, kdor ima to korajžje, naj poskusi!

Ožerdžinski in Pilsudski rojaka

Osebnost in življenjepis nedavno umrlega predsednika boljševiške čezvračke Džerdžinskega vzbuja še vedno splošno pozornost evropske javnosti. O Džerdžinskem pišejo mnogo sovjetski listi, še več pa poljski, kar je tudi razumljivo, ker je bil pokojni ljudski komisar rodom Poljak. Poljski listi so zbrali iz njegovega rojstnega mesta Vilne in iz vilskega okraja mnogo zanimivih podatkov o rodbini in življenju Džerdžinskega. Prvotne vesti, da je bil Džerdžinski, ki se je v mladosti pisal Džerdžynski, židovskega rodu, niso točne. Džerdžinski je bil potomec poljske plemiške rodbine. Rojen je bil slučajno v Vilni, kjer se je mudila njegova mati, ki je imela stalno bivališče v oruškem okraju.

Zanimivo je, da je bil rojen v istem okraju približno 10 let poprej poznejši organizator poljskih legij in sedanjí član triumvirata, ki vlada na Poljskem, Josef Pilsudski. Pilsudski in Džerdžinski sta bila torej ožja rojaka. Njuna rojstna kraja sta oddaljena drug od drugega komaj 30 kilometrov. To zanimivo naključje je omenil tudi znani komunistični prvak Karel Radek v svojem govoru ob odprtem grobu komisarja Džerdžinskega. Tudi Radek je rodom Poljak. On razlaga psihologijo svojega umrlega prednika in voditelja čezvračke s tem, da je bila ta bojna psihologija lastna vsem siromašnejšim poljskim plemičem, naseljenim ob meji bivše carske Rusije, od koder so prišli tudi znameniti junaki Sienkiewiczjevih zgodovinskih romanov.

Seveda je stvar okusa primerjati Džerdžinskega s poljskimi narodnimi junaki in zato je veliko vprašanje dali ima Radek prav. Pač pa je zanimivo kako je nastala domneva, ki je Džerdžinski nikoli ni ovrgel, da je bil namreč pokojni predsednik čezvračke Žid in sicer potomec ortodoksne židovske rodbine. Feliks Džerdžinski je bil že kot gimnazist v tesnih stikih s tajnimi židovskimi krogi, ki so smatrali Karla Marxa odrešenikom židovskega naroda. Od njih se je mladi Džerdžinski naučil spoznavati Marxa, pa tudi židovski žargon je kmalu obvladal tako, da je že kot 18letni mladenič uspešno pomagal organizirati litovsko socialno demokracijo. Takrat so ga smatrali vsi prijatelji in znanci Židom. Radek sam pripoveduje, da je znal v odboru poljske socialdemokratske stranke od vseh Židov edino Džerdžinski čitati židovske knjige in spise, dasi je bil plemič in katolik.

Prva gorska ocenjevalna vožnja

za automobile in motocikle na Ljubelj
dne 8. avgusta 1926.
Start ob 10.30
Odhod vlakov ob 5.25 in 6.37
Polovična vožnja

Koliko ljudi požro zveri

Angleška vlada je izdala te dni zanimivo statistiko, ki kaže, koliko ljudi požro zveri v indijskih džunglah. Število človeških žrtev v teh nevarnih krajih stalno pada. Lani so požrli zveri v Indiji 1974 oseb, dočim je znašalo predlanskim številu nesrečencev, ki so našli v džunglah strašno smrt, še 2587. Največ ljudi pomore in požro tigri. Lani so jih požrli 974. Na leoparda je odpadlo lani 191, na leve 265, na medvede 82, na slone 78, na divje mrjase 73 in na krokodile 98 človeških žrtev.

Prejšnja leta so posebno sloni radi napadali ljudi. Zdaj je slonov v Indiji razmeroma že malo in zato je tudi število človeških žrtev padlo.

Zanimiva je statistika zveri v indijskih džunglah. Po opazovanjih raznih ekspedicij je v Indiji še 24.605 divjih zveri in sicer 1609 tigrov, 4600 leopardov, 2485 medvedov in 2361 levov.

× Grozna eksplozija. V Castelfrancu pri Avellinu v Italiji so v ponedeljek na svečan način proslavili obletnico sv. Frančiška. Ko je bilo slavlje na višku in je prebivalstvo rajalo na trgu sredi vasi, je na kratko eksplodirala neka hiša, v kateri je bil shranjen material za večerni umetni ogenj. Hiša je zletela v zrak. Pri eksploziji je bilo 20 ljudi ubitih, okrog 30 pa več ali manj ranjenih.

× Svetovni kongres esperantistov. Istosčasno kakor svetovni kongres idistov v Pragi, je bil v Edinburghu na Angleškem odprt 1. svetovni kongres drugega, sedaj mnogo bolj razširjenega umetnega mednarodnega jezika, esperanta. Kongresa se udeležuje okrog 1000 delgov, ki zastopajo 40 narodnosti.

Češki Robinzon v polarnih krajih

Čeh Jan Welzl nadaljuje pripovedovanje o doživljajih v polarnih krajih. — Ljubi svojega bližnjega. — Nepopisne muke političnih izgnancev.

Iz jurtenske naselbine je vodila stezica h glavni cesti, od katere sem se oddaljil, da bi zopet ne naletel na ubežne kaznjence. Po glavni cesti sem se napotil nazaj, potem sem pa krenil zopet proti severovzhodu. Ker ni bilo nikjer trave, sem krmil konja s koruzno moko in ovsem, ki mi ga je dal ruski uradnik. Kmalu je zavila cesta zopet v pragozd. Naenkrat sem zagledal med debelimi drevesi tri neznanca. Ležali so in trdno spali. Na prvi pogled jih nisem spoznal. Ustavil sem se in razmišljal, kaj mi je storiti. Že sem jih hotel zbuditi, pa so se mi smilili, ker so tako sladko spali, da sem jim nehotе zavidal.

Ležali so kakor mrtvi. Na obeh straneh je stal nemi pragozd, nad njim je viselo jasno nebo in dan, ki je namenjen vsem živim bitjem na zemlji, veje so šumele, kakor da mi hočejo nekaj povedati in naenkrat sem se spomnil tolikokrat potepane in spačene božje zapovedi: »Ljubi svojega bližnjega!« V glavi se mi je zavrtelo, lasje so se mi ježili in solze, so mi tekale iz oči, ko sem videl pred seboj tri nesrečne kaznjence. Zdeli so se mi kakor preganjana zver, ki se ne sme pokazati iz svojega brloga. Kaj mi je bilo storiti? Ko sem opazil, da razen obleke in okovov ničesar nimajo, sem vzel polovico jestvin, ki mi jih je dal uradnik v jurtenski naselbini ter jih položil v vrečo. Vrečo z jestvinami sem položil previdno spetnem beguncem k glavam ter se napotil dalje. Čutil sem nepopisno zadovoljstvo, da sem pomagal bližnjemu v največji bedi. Srečen in zadovoljen sem se bližal Vrholensku. Slišal sem, da je to ena najstrašnejših kazniških postojank in zato sem se bal za one tri nesrečence, ki sem jih že drugič srečal v pragozdu.

Krenil sem v stran in si poiskal pod strmo skalo kotic, kjer bi mogel mirno zaspati. Našel sem staro votlino, v kateri so menda nekoč že prebivali ljudje. Komaj sem si pripravil trdo ležišče in hotel zaspati, so prišli za menoj iz pragozda kaznjenci. Lahko bi se jim skril, ker je bila votlina tako velika, da sem zapeljal v njo voz in konja. Toda kaznjenci so se mi tako smilili, da sem stopil iz votline in jih povabil k sebi. Prvi hip mi niso zaupali in tudi verjeti niso hoteli, da imajo opraviti s človekom, ki jih ne preganja. Končno so stopili z menoj v votlino in tu sem jih povedal, kako sem jih prvič videl, ko so sedeli v pragozdu pri ognju. Boječe so me vpraševali, jaz pa sem jim podrobno pripovedoval, kako sem naletel na kozake, ki so jih iskali in kako sem speljal preganjalce na napačno sled, s tem, da jim nisem hotel povedati, kaj sem videl. Povedal sem jim tudi, da sem jaz položil k njihovim glavam vrečo z jestvinami, ko so v pragozdu utrjeni in gladni zaspali. Solzljivi oči so se mi zahvaljevali, poklekli so pred menoj in se dotikali z glavami zemlje, kakor da imajo pred seboj Boga. Ko so si od prvega strahu nekoliko opomogli, so mi pripovedovali, od kod so doma, kakšno je bilo njihovo življenje in kako srečni so bili, dokler jih usoda ni zanesla v strašno sibirsko prognanstvo. Prvi je bil premožen trgovec iz Ukrajine. Obsojen je bil, ker je hotel pomagati ukrajinskemu narodu k svobodi. Drugi kaznjencec je bil inženir v nekem rudniku na Kavkazu; ta niti sam ni vedel, zakaj so ga prognali. Tretji je bil delovodja v nekem sibirskem premovalni. Prognali so ga za to, ker baje ni preprečil pobege kaznjencev, ki so bili v rudniku na prisilnem delu. Solzljivi oči so se spominjali svojih prijateljev in sorodnikov tako, da bi moral biti človek iz kama, da bi se mu ne smilili. Pobežnili so z otoka Sahalina. Ko so se izmuznili carskim birčem in se napotili po ledu proti celini, jih je bila cela družba. Šest tednov so bežali po zamrzlem morju in ves čas so jedli samo človeško meso. Drugih jestvin sploh niso imeli. Življenje jim je rešil neki tovariš, ki je prvi podlegel gladi in naporni hoji. Pozneje je zbolel še drugi kaznjencec, ki so ga tovariš iz usmiljenja ubili, da bi se ne mučil in da bi imeli sami kaj jesti. Zadnji, ki je sedel z njimi pri ognju, ko sem jih prvič videl in ki so ga potem snedli, je bil neki lekarnar iz Petrograda. Človek bi ne verjel, da je kaj takega sploh mogoče. Kdor pa pozna življenje kaznjencev, ki jih je pošiljala carska Rusija na Sahalin in v Sibirijo, mora priznati, da pri teh nesrečnicah tudi ljudozdrstvo ni bilo izključeno.

V votlini smo ostali še dva dni. Kaznjenci so večinoma ležali, da se po naporni poti odpočijejo. Takrat sem opravil posle, ki jih do smrti ne pozabim. To je bil najlepši čas mojega življenja. Pripravna orodja sicer nisem imel pri roki, vendar sem si pa pomagal s tem, kar sem imel, da sem jim prepil na rokah okove ter jim vrnil zlato svobodo. Takrat sem spoznal, da je svoboda največji dar našega življenja in da je roka najdražji dar narave, zakaj roka iona okove in spremeni sužnja v svobodnega človeka.

Čez dva dni smo skupaj nadaljevali pot. Ko smo se približali Vrholensku, sem opozoril kaznjence, naj se tega kraja izognejo. Nesrečnice niso mogli niti upati, da bi se kdaj videli svoje rodbine, zakaj pot preko Sibirije k morju po morju v Evropo, kamor bi mogli priti za njimi svojci, je bila predolga. Zato so se napotili v pustinjo Ust Kutskaia, da si poiščejo v kaki vasi v pragozdu kotic, kjer bi mogli med gostoljubnimi domačini nadaljevati svoje bedno življenje. Slovo je bilo skoro genljivo. Nisem jih mogel pustiti od sebe praznih rok in zato sem jim podaril nekaj koristnih predmetov. Dal sem jim žigalic, iglo in sukanca, da bi si mogli zažigati raztrgane kožuhe, dalje sekuro, dva noža, žlice, krožnike in lonce, da bi si mogli kuhati.

Čez tri dni sem prispel v Vrholenski in bil sem vesel, da sem kaznjencem svetoval, naj se tega kraja izognejo. Tu je bila velika kazniška postojanka in moji znanci bi bili gotovo padli v roke kozakov, ki so jih neprestano iskali. Moje potovanje k ledenemu morju je bilo polno burnih doživljajev. Marsikaj sem že pozabil, važnejši dogodkov se bom pa spominjal vse življenje. To, kar hočem sedaj povedati, se mi je pripetilo ob reki Kolimi. Prispel sem do te reke v nadi, da ne bo težko priti na drugo stran, toda reka je ponekod zele deroča, na drugih krajih, kjer teče počasi pa tako široka, da se je nisem upal prebroditi. Zato sem šel potrpežljivo ob reki proti severozapadu. Končno sem našel nekaj splav, na katerem sem se propeljal na drugi breg, kjer sem moral iskati med dolinami in skalami pot proti Nižnjemu Kolimsku.

Prišel sem do samotne naselbine, kjer so prebivalci Tunguzi. To plemje se preživlja s lovom in prodajo mesa, odnosa kožo, ki jih vozi v Nižnji Kolimsk. Med Tunguzi sem našel poedince, ki so znali rusko. Domesili smo se, da ostanem nekaj dni v njihovi naselbini. Pot ob reki Kolimi je bila zelo naporna in zato ni čuda, da sem bil potreben počitka. Ustavil sem se torej v tunguski naselbini in se pripravil za nadaljnjo pot. Baš ko sem hotel zapustiti gostoljubne Tunguze, me je opazil neki belokozec, ki mi je molče položil na vozček vrečko kamenja. Šele potem mi je povedal, da najdem spotoma v skalovju odprtino, skozi katero se pride v skrivališče ubežnih kaznjencev. Prosil me je, naj izročim vrečko tem kaznjencem, da je v njej nekaj, kar nesrečnici nujno potrebujejo.

Bil sem zelo radoveden, čemu ta vrečka in kaj pomeni kamenje, ki je ropotal v njej. Kljub temu pa nisem hotel vprašati. Čez štiri dni sem res dospel na določeni kraj, kjer so me navdušeno pozdravili. Izpolnil sem naročilo, izročil sem kaznjencem vrečko in se čutil, da so že vnaprej vedeli, kdo me pošilja. Zato so se mi samo zahvalili, ne da bi mi povedali, kaj in kako je z vrečko. Krenil sem malo vstran, kjer sem zakuril in si hotel skuhati kosilo. Pripravil sem čaj in nataknil na palico nekaj relj, obenem sem pa skrivaj opazoval, kaj delajo kaznjenci s kamenjem. Opazil sem, da je kamenje ostro kakor pila. Kaznjenci so si s tem primitivnim orodjem prepilili okove. Moja radovednost je postala še večja in zato sem stopil k njim in jih vprašal, kdo je neznanec, ki jim je poslal te orodje. Povedali so mi, da je uradnik, ki skrivaj pomaga kaznjencem. Čudovito kamenje me je začelo še bolj zanimati. Kaznjenci so izdelovali s tem orodjem leseno posodo in druge predmete. Kamen je bil siv in če se je razbil, so bile poedine plošče ostre kakor britve, tako da so nadomestovale kaznjencem nože. Osvobojeni kaznjenci so mi rade volje podarili kos tega kamna, da bi ga imel za spomin. Bil mi je zelo dobrodošel, ko sem brusil z njim sekire in nože. Hotel sem poiskati v skalovju večji kos, pa sem dve uri zaman iskal.

Ko sem prispel v drugo mongolsko naselbino, sem začel popravljati vozček. Pri tem sem rabil omenjeni kamen. Nekaj prebivalcev me je radovedno opazoval. Kmalu je stopil k meni in me nagovoril v mongolski. Z rokami sem mu pojasnil, da mongolsčine ne razumem, ker sem ruski Sibirjak. Čutil se je in odšel, a takoj se je zopet vrnil z drugim domačinom, ki je znal rusko. Ta me je vprašal, dali sem pobežnili s katorge. Potolažil sem ga, da potujem k morju in da z rusko katorgo še nikoli nisem imel opravka. Nato me je domačin opozoril, naj kamen dobro skrijem, predno pridem do kozaske postojanke, ker bi mi sicer slaba predala. Čez nekaj dni sem dospel do kozaske postojanke. Takoj sem se prijavil, ker se je moral prijaviti vsak, ki je prišel iz krajev, kjer so prebivali kaznjenci. Večje postojanke, kamor so gonili kaznjence, so bile Krasnojarsk, Vrholenski in Srednji Kolimsk. Iz teh treh mest so gonili transporte kaznjencev na vse strani in tu so bile oblasti zelo stroge. Srečno sem se odkril za kozaske kontrole in prispel do Nižnjega Kolimska, od koder sem se napotil s pošto proti reki Indigirki. Kmalu sem zgrešil pot in blodil po gozdnih stezah nad teden dni.

Poslano

V periodičnem meseničku lista »Stroje vodja«, strokovnem glasilu »Društva Strojvodja«, je izšel v številki 8. od dne 1. avgusta t. l. članek pod naslovom »Nezasišeno«, v katerem se obdružuje težkih očitkov železniški zdravnik dr. Ivan Zajc v Ljubljani, da se mu predbacivajo tudi razne nekorrektnosti in nedostaki glede njegovega poslovanja kot železniški zdravnik.

Ker se je uredništvo, ki je članek objavilo tik pred izdajo, naknadno prepričalo, da je bil članek pisan na podlagi netočnih, ne resničnih in nejasnih podatkov od strani svojcev pokojnega Ivana Potisek in drugih udeležencev pri pogrebu pokojnega Potiseka preklekujemo na tem mestu v listu »Stroje vodja« št. 8. iznesene očitke proti dr. Zajcu kot neosnovane, netočne in neresne, ker nemočno delati krivice g. dr. Ivana Zajcu.

To mesto porabljamo za preklic, ker nam čemo, da bi do preklica v prihodnji številki »Strojvodja«, ki izide šele 1. septembra trpel g. dr. Ivan Zajc na svojem ugledu kot železniški zdravnik.

S tem dajemo g. dr. Zajcu popolno zaodsejanje in ga ob enem prostimo oprabljenj v Ljubljani, dne 5. avgusta 1926.

Za društvo strojevodja: Dežman Pavel, predsednik.

Za uredništvo: Rupnik Franjo, glavni in odgovorni urednik.

Vsak Slovenec mora biti član Vodnikove družbe

Mali oglasi, ki služijo v posredovanju in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Znak, dopisovanje ter oglaševanje strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Rasno

Najstarejša slovenska pleskarska in ličarska delavnica

Ivan Bricelj, Ljubljana

Dunajska cesta 15 in Gosposvetska c. 2 (dvorišče kavarne „Europa“)

Se priporoča. — Izvršitev točna, cene zmerno. 78-T

Teod. Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 3. Brez kvarjenja blaga kemično snajenje in vsakovrstno barvanje oblik. — Naprava strojev, kopiranje in klesanje naprav izdelovanje posod iz pločevine za firme, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (skafje) za konzerve. 3-T

Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga kemično snajenje in vsakovrstno barvanje oblik. — ANTON BOG 68-T

Ljubljana, Selenburgova ulica 6 I. nadst. Glince-Vič 46

Najnovejši epohalni izum petrolejska plinska svetiljka, „AIDA“ z Avrovo žarnico

200-500 sveč moči. Krasna bela luč. Neznatna poraba petroleja. Sveil kakor elektrika! „AIDA“

se rabi za razsvetljavo prodajalnic, uradov, gostilnic, šol, cerkev, dvorišč, vrtov itd. „AIDA“ je prikladna za najmanjše in največje prostore. — Zahtevajte prospekt! Glavno skladišče za SHS ima elektrotehnična firma

ŠVARC i drug ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike — Zahtevajte takoj prospekt! —

225-T

Znamke

različne se takoj prodajo. Ponudbe na upr. o lista pod „Znamke 2246“

Abonente

sprejemem zopet na hrano; oddajam tudi na dom. — Krojaška ulica št. 5/II. 2265

Stužbe

Izurnjena kuharica

ki prime tudi za druga dela, se išče k mali rodbini. — Ponudbe na upravo lista pod „Kuharica 2245“

Invalid

ubog brez starišev išče službe kot pis. sluga ali kaj sličnega. Dopise na upravo lista pod „Pošten 2252“

Gospodična

vajena vseh pisarniških del in zmožna slov, kakor tudi nemškega jezika, išče službo. Gre tudi za blaginjakarico. Ponudbe na upr. lista pod „Zmožna 2258“

Državni uradnik

vpokojen, več slov. in nemškega jezika, strojepisja, knjigovodstva in drugih pisarn. del išče službo. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod „Upokojenec 2247“

Trg. pomočnik

izurnjen v mešani stroki, želi premeniti danje mesto. — Ponudbe pod „Dobra moč/2225“ na upravo „Slov. Nar.“

Agenti

se po prestatih preizkušnji nastavi s stalno plačo. — Prednost imajo taki, ki se pečajo s prodajo dovoljenih srečk. — Merkur, Brno, Nová Č. S. R.

Učenec

krepak, zdrav, poštenih staršev, z nekaj razredi meščanske šole, se sprejme v trgovino z mesnim blagom. — Josip Divjak, Ribnica. 2274

Kontoristinja

s pisarniško prakso, vešča slovenskega in nemškega jezika, želi stalne službe za takoj. — Ponudbe pod „Kontoristinja 2269“ na upravo „Slov. Naroda“

G. Flux, Ljubljana, Gosposka ul. 4/I. — Že 35 let obstoječi posredovalni zavod za boljše službe — išče vratarja, hotelske sobarico za izven Ljubljane, natakarico, pridne kuharice za vsa dela in perico, ob enem likarico. — Za odgovor prosim znakno.

Kupim

Kupujemo zlato, srebro, platino, kovinske odpadke. — Tovarna za ločenje dragih kovin, Ljubljana, Jernejeva cesta št. 8. 1731

Stare kovine

vseh vrst plača najbolje Strzalkovsky, Zagrreb, Meduličeva ul. 20. 135/T

Prodaj

Klavir,

dobro ohranjen — radi pomanjkanja prostora — takoj naprodaj. — Ponudbe pod „Klavir/2268“ na upravo „Slovenskega Naroda“

Otroški voziček

dobro ohranjen — ceno naprodaj. — Naslov po ve upravo „Slovenskega Naroda“ 2261

Dvokolesa,

motorji, otroški vozički in pneumatika po zelo nizki ceni. Ceniki franco. Prodaja na obroko. — „TRIBUNA“ F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta 4. Tovarna dvokoles in otroških vozičkov. 136/T

Dopisovanja

Izobražen gospod

inozemec, dobro situiran, se želi častno seminiti z distingvirano trgovko. — Ponudbe pod „Harmonija/2273“ na upravo „Slov. Naroda“

Spoznati se želi

poštenim potom inteligentnega gospoda, imovit, damo, dobro pianistinja. — Ponudbe pod „Mendelssohn/2272“ na upravo „Slov. Naroda“

Osamljen

želi znanstva z gospodično od 18—25 let v svrhu skupnih izprehodov. — Dopise s polnim naslovom poslati na upravo „Slov. Naroda“ pod „Za. dovoljivost/2275“

Nevesto ali ženina dobiš

najlažje potom malih oglasov „Slovenskega Naroda“! Prepričaj se!

Nanal

dvigni pismo v upravo „Slov. Naroda“ 2276

Ločenec

ne po svoji krivdi, 29 let star, želi znanje s samostojno gospodsko ali ločeno ženo brez otrok. — Dopisi pod Bodočnost 2267 na upravo „Slovenskega Naroda“

Posojilo

20—30.000 Din

brezobrestnega posojila dam za stanovanje 1—2 sob s kuhinjo. — Ponudbe pod „Brezobrestno posojilo/2271“ na upravo „Slov. Naroda“

Stanovanja

Večjo prazno sobo

s souporabo kuhinje išče miren zakonski par brez otrok. — Ponudbe pod „1. september/2270“ na upravo „Slov. Naroda“

Lokali

Lokal

s stanovanjem za trgovino z nečim blagom na prometnem kraju v mestu ali v večjem kraju na deželi — išče. — Ponudbe pod Lokal/2272 na upravo „Slov. Nar.“

Dr. Iv. Pintar

Cankarjevo nabrežje 5

zopet ordinira

2278

Originalna STOLLWERCK

čokolada, bonboni in karamele se zopet dobe

Trgovci, zahtevajte cenik od J. KREK, Ljubljana, Vošnjakova ulica 4 2213

Tužnega srca naznanjamo, da se je truplo ponesrečenega vladnega svetnika, gospoda

dr. Milko Lubeca

našlo v žlebu Prisojnika ter se preneslo v Kranjsko goro, kjer se bo vršil pogreb v nedeljo, 8. avgusta ob pol 4. iz mrtvašnice na tamkajšnje pokopališče.

LJUBLJANA-PTUJ-GRADEC, dne 7. avgusta 1926.

Žalujoči ostali.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Gosposvetska cesta št. 2

Najboljši šivalni stroji in pletilni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.

Ustanovljena 1867. Ustanovljena 1867.

Vezenje poučuje brezplačno.

Posamezni deli koles in šival. strojev.

10-letna garancija.

— Pisalne stroje ADLER — Kolesa iz prvih tovarn „Dürkopp“ „Styria“, „Waffenrad“, „Kaiser“.

RADIO

aparate in sestavne dele ima v zalogi

FRANC BAR, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5

Inserirajte

v Slov. Narodu!

Radi selitve v ponedeljek ob 9. dopoldne

prostovoljna javna dražba

Pred škofijo št. 21-II 2283

Razno sobno in kuhinjsko pohištvo, močna steklena stena in steklene omare, prtrpne za gostino ali obit, dve veliki ogle, velike mize, moško kolo in drugo

Specijalna mehanična delavnica

za popravo pisalnih, računskih, kopirnih in razmnoževalnih strojev kakor tudi registrirnih blagajn. — Razne tipke in pisave za pisalne stroje vseh sistemov spremenim po naročilu in vzorcu.

Lud. Baraga LJUBLJANA Selenburgova ulica 6 20-T

Št. 20.039 1926
rel. IX.

Razpis.

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje oddajo tesarskih, krovskih in kleparskih del

za zgradbo nove stanovanjske hiše na Ahacjevi cesti v Ljubljani.

Vsi potrebni podatki se dobe od srede, dne 4. avgusta t. l. dalje v mestnem gradbenem uradu, Lingarjeva ulica št. 1.

Ponudbe je vložiti najkasneje do 11. avgusta t. l. do 11. ure dopoldne pri imenovanem uradu.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 3. avgusta 1926.

KONKURS za Artilersku Podoficirsku šolo u Mariboru

Odeljenje Artilerske Podoficirske šole u Mariboru primice 1. oktobra tek. godine 150 pitomaca.

Kandidati ne treba da su mlađji od 17., ni stariji od 21. godinu. Molbe će se primati od 27. septembra tek. godine. Sva bliža obaveštenja kandidai će naći kod svojih opština i žandarmerijskih stanica ili kod ma koje najbliže vojne komande. 2261

Konopce in vrvi

nudi

tvornica RANAPA I UŽARIJE d. d. ODŽACI (Bačka)

Zahtevajte cenik!

Zahtevajte cenik!

46-T

Prometni zavod za premog d. d.

v Ljubljani prodaja 21-T

:: premog ::

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsa vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoskovaški in angleški koks za lvarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brkete

Naslov: PROMETNI ZAVOD za PREMOG d. d. v Ljubljani Miklošičeva cesta 15/1

Narodna tiskarna

izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela kakor račune, kuverte, cenike, uradne tiskovine, posmrtnice, hranilne in zadru. knjižice, poročne naznanila, etikete, zavitke, časopise in barvotiske od preproste do najfinije izvršitve točno, okusno in ceno. Telefon števil. 304

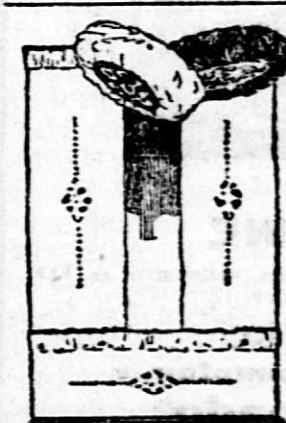
Ljubljana, Knaflijeva ul. 5

Zobozdravnik
Med. Univ. Dr. Ciril Cirman
ordinira od 9. t. m. dalje dnevno od 9. do 12. dop. in od 2. do 5. pop. v Trbovljah — Vode št. 252, I. nadst. 2282

GRAJSKA KLET (preje pri Fridrihu)

Mestni trg št. 13

praznuje letos 70letnico svojega obstanka. L. 1856. je začela z gostilniškim obrtom in ves čas slovela po izvršnih vinih. Stari, dobri sloves ji ni le ostal, nego se je ob 70 letnici še povečal pri vseh, ki jim je do zdrave pijače in do cenene okusne kuhinje. Vabi se tudi ljudstvo z dežele.

Mehanično umetno vezenje

zastorov, perila, monogramov, oblik, fino belo in barvasto ažu- riranje, ontlanje, predtiskanje

Matek & Mikeš,

Ljubljana, Dalmatinova 13

Najfiniša izvršitev, brezkonkurenčne cene, nakulatne ša postrežba. 116-T

LOKOMOBILI

MOTORI DIZEL I SAUGAS

GATERI PINI & KAY

KOMPL. PLANE POVOLJNI PLAČEVNI USLOVI

Braća FISCHER d.

ZAGREB, Pantovčak 1b. 125-T

Profesor dr. Alojz Zalokar

se je preselil

v Maistrovo (Vojaško) ulico št. 6

(poleg trga Taber, nasproti vojašnice voj- vode Mišića)

in ordinira redno od 2. do 3. popoldne.

15 letno Jamstvo
najpopolnejši **STOWER** šivalni stroji s pogreznim transporterjem (grabeljco); z enostavnim premikom je pripravljen za šivanje, vezanje ali šivanje

LUD. BARAGA
LJUBLJANA
Selenburgova ul. 6, I. 219-L
Telefon št. 980.

Iz vseh dežel Evrope prihaja blago, iz vseh dežel sveta prihajajo kupovalci na

11. dunajski mednarodni semenj

3. do 12. septembra 1926

Kje se ustavite?

Posebne prireditve: Mednarodna razstava motornih koles — Semeni za premog — Tehniške novosti in iznajdbe — Razstava pohištva s posebnim oddelkom: Oprava za mala stanovanja.

- Semenj za radio -
(Sejmska palača 3. do 19. septembra 1926)

Brez vizuma na potnem listu. S sejmsko izkaznico in potnim listom prost prestop meje v Avstrijo. Znižanje vozne na avstrijskih in inozemskih železnicah in na Dunavu. Pojasnila vseh vrst in sejmske izkaznice se dobivajo po 40 Din pri:

Wiener-Messe A. G., Wien VII.,
ter pri častnih zastopstvih v Ljubljani:
Avstrijski konzulat, Turjaški trg 4
Zvezi za tujski promet v Sloveniji,
Aleksandrova cesta 8, in
Jožef Zidar, Dunajska cesta 31 131-T

Kmetovalci, obrtniki in trgovci!

Ne pozabite na okrajno obrtno-gospodarsko razstavo v Ormožu,
ki se vrši od 8. do 15. avgusta 1926.

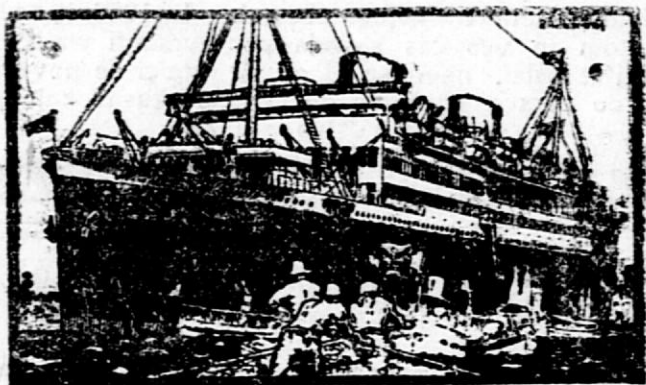
SPORED:

V nedeljo, 8. avgusta 1926. ob 9. uri otvoritev obrtne razstave, ki traja do 15. avgusta. — Istega dne ob 11. uri razstava težkih konj noriške in belgijske pasme. — V ponedeljek, 9. avgusta ob pol 11. uri razstava govedi pincgavskega plemena ter razstava svinj jorkširske pasme. — V torek, 10. avgusta ob pol 11. uri otvoritev razstave slovitih ormoško-ljutomerskih vin.

Pri vseh panogah razstave se obenem vrši tudi sejem. Ker je na železnicah S. H. S. dovoljen 50% popust, naj nihče ne zamudi posetiti in ogledati obrtno-gospodarske produkta ormoškega okraja.

2256

Odbor.

ROYAL MAIL LINE

Kr. angleška poštna parobrodna linija — Generalno zastopstvo za kraljevino S. H. S. **Zagreb,** Trg. I. št. 17.

Redoviti potniški promet:

Hamburg-Cherbourg-Southampton v New York in Kanado
Cherbourg-Liverpool-Southampton v Južno Ameriko.

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sanpaulo. —
Odprava potnikov v prvem, drugem in tretjem razredu.
Kabina tretjega razreda z dvema in štirimi posteljami.

Podzastopstva:

Beograd, Karagorjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. —
Vel. Bečker, Princse Jelene obala 7. — Biloj, Bulevard Aleksandra 163.
Brzjavni naslov za gori navedena podzastopstva „**Royal Mail**“.

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crnogoro:

Sarajevo: Srpska Prometna banka. Telegram adresa: Prometna banka
Gruž: K. petan Ivo Hagija. Telegram adresa: Hagija.

SPLIT, Dioklecijanova obala 8 — METKOVIĆ, Ivo Veraja

Obvestilo.

Cenj. občinstvo se obvešča da se je **tvrdka**

Sagrin - Škrbec - Bartol
preselila s Kralja Petra trga št. 3 na Miklošičevo cesto št. 6. 2231.

Telefon
379

Ivan Zakotnik
mestni tesarski mojster

Telefon
379

LJUBLJANA, Dunajska cesta 46
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostredja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike. Stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd. — Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov. **PARNI ŽAGA** 23-T **Tovarna lučnirja**

Stari kolezarji priporočajo le

„Puch“ - kolesa

zato jih večina pridno kupuje le pri tvrdki

Ign. Vok, Ljubljana

Tavčarjeva (Sodna) ul. 7

Nizke cene! 117-T Tudi na obroke!

Felix Toman,
kamnosečki mojster

v Ljubljani, Realijska cesta 30

priporoča bogate zasluge nagrobnih spomenikov od marmorja in granita, plošče za grobnice, marmorne plošče za pohištje po najnižjih cenah.

Palača Okrožnega urada za zavarovanje delavcev
Miklošičeva cesta št. 20

Moderne higijensko urejene

kadne in pršne kopeli

odprte za **moške in ženske** izvenšij ponedeljek vsak delavnik od 8. do 1/2 19, ob nedeljah in praznikih od 8. do 12.

Kadna kopel s perilom in milom Din 12—
blok za 10 kopeli Din 100—
pršna kopel s perilom in milom Din 6—
blok za 10 kopeli Din 50—

Pršne kopeli za zavarovane člane urada s perilom in milom Din 3—

od 28. avgusta do 5. septembra
Posebna razstava: Dom in ognjišče
25% znižane vozne cene.

2262

Vsi

bočejo zlatnik, ki se nahaja v

Zlatorog-terpentinom milo

Poskusite tudi Vi svojo srečo in prepričajte se o nedosegljivi kakovosti tega res čudovitega mila!

Originalna Stollwerck
čokolada, bonboni in karamele

nedosegljivi v kvaliteti, se zopet dobe. — Kjer bi se ne dobili, obrnite se na:

J. Kreh, Ljubljana, Vošnjakova ulica 4 2213

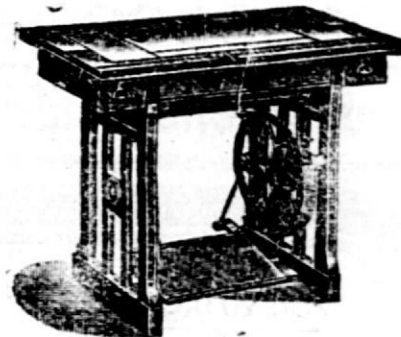
Najboljša kolesa so
GRITZER

in
šivalni stroji

za obrt, dom **JOSIP PETELINC, Ljubljana.** Pouk šivanja in industrijo. nja in umetnega **vezenja** brezplačno.

Najnižje cene!

Tudi na obroke!

Zadružna hranilnica

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z.

Ljubljana Sv. Petra cesta 19 Ljubljana

daje posojila na
vknjižbo ter proti
zastavi vrednostnih
papirjev. Obrestuje
vloge na knjižice
po čistih

Poseben oddelek
za prodajo srečk
Državne razredne
loterije ter prodajo
srečk ratne štete
na obroke

6%
brez
odpovedi.

Obnovite naročnino!

J. Stjepušin
— **Sisak** —

preporuča
najbolje tambure, žice
partiture, škole
ostale potrebšline za sva
glazbela. Odlikovan na
pariskoj izložbi. — Cjenici franko

22-T

Jugoslovanska zavarovalna HRANILNICA

reg. zadr. z neomejeno zavezo v Ljubljani

Kralja Petra trg 2. — Miklošičeva c.

sprejema vloge na

hranilne knjižice in na tekoči račun

ter jih

obrestuje najugodnejše. 129-T

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopu).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjumi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.
Brzotvarka: Kredit, Ljubljana Telefon 40, 457, 548, 803 in 806